Ազգ
Azg
armenian daily

Փետրուար 6
Շաբաթ
1993

օրաթերթ
Գ տարի, թիւ 21 (272)
գինը՝ 3ռ.
դասիչ 69149

Երեւան 375010
Հանրապետութեան 47

հեռ. 581841, ֆաքս 562941
տելեքս 243266 CPIRI SU

Գներ

Վարչական աշխատողների աշխատավարձը կավելանա

Հունվարի 1-ից 65 տոկոսով բարձրացվել է Հայաստանի վարչական ապարատի աշխատողների աշխատավարձը: Ինչպես «Ազգ»-ի թղթակցին հայտնեցին հանրապետության ֆինանսների նախարարությունում, վարչական աշխատողների աշխատավարձը 50 տոկոսով կբարձրացվի հուլիսից եւ նույնքան էլ՝ նոյեմբերի 1-ից:

Այսօր հանրապետությունում նվազագույն աշխատավարձի եւ կենսաթոշակի չափը կազմում է 2000 ռուբլի, որով կարելի է ձեռք բերել ընդամենը մեկուկես կիլոգրամ կարագ: Սակայն, ինչպես հայտնեցին նախարարությունում, այդ թիվը կմեծանա եւ մինչեւ նոյեմբերի 1-ը կհասնի 4500 ռուբլու: ■

Նյու Յորք

Ամերիկահայերը արտակարգ նիստ են գումարում

Փետրվարի 4-ին Նյու Յորքում տեղի ունեցավ Մ. Նահանգներում գործող հայկական կուսակցությունների, բոլոր եկեղեցիների ու բարեսիրական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների արտակարգ նիստը, որի ընթացքում քննարկվեց Հայաստանի տագնապալի քաղաքական եւ սոցիալ-տնտեսական կացությունը:

Հայկական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները որոշեցին քաղաքական եւ լրատվական ճնշում գործադրել Թուրքիայի վրա, որպեսզի վերջինս վերացնի շրջափակումը, չեզոք դիրք գրավի Ղարաբաղի հարցում եւ առանց նախապայմանի դիվանագիտական եւ առեւտրական կապեր հաստատի Հայաստանի հետ:

Հայկական կազմակերպությունները արձանագրելով, որ Մ. Նահանգների կառավարությունը ցարդ 70 միլիոն դոլլար օժանդակություն է ընձեռել Հայաստանին, որի համար երախտապարտ է հայ ժողովուրդը, նա պատասխանատվություն ունի ազդարարելու իր դաշնակից Թուրքիային, որը նպաստավորվել է Ամերիկայից, վերացնելու Հայաստանի շրջափակումը: Որոշվել է նաեւ նույնանման դիմումներ կատարել եվրոպական երկրներին, որոնք գործակցում են Թուրքիայի հետ:

Հայկական կազմակերպությունները պայմանավորվեցին լուրջ արշավ կազմակերպել միջազգային մամուլում եւ լրատվական միջոցներում Հայաստանի հարցով: ■

Կոնգրեսական Քենեդին կայցելի Երեւան

Չորս օր առաջ Բոստոնում ԱՄՆ կոնգրեսական Ջոզեֆ Քենեդին հանդիպել է Թուրքիայի նախագահ Թուրգուտ Օզալին եւ զրույցի ընթացքում քննարկել նաեւ Հայաստանի հարցը: Քենեդին բարձրացրել է Թուրքիայի տարածքով Հայաստան բեռներ ուղարկելու հարցը, որի առթիվ Օզալը նշել է, թե ինքը ոչ մի արգելք չի տեսնում այդ փոխելանյութի եւ մարդասիրական օգնության առաքման համար: «Ինչպես շատ մեծ է միջազգային ճնշումը Թուրքիայի վրա եւ մենք դիվանագիտական աշխատանքի շնորհիվ արդեն հասել ենք որոշակի արդյունքի», երեկ մամուլի ասուլիսում ասաց պրն. Շուգարյանը: Նրա կարծիքով, արդյունքները շոշափելի կլինեն մոտ ապագայում: Այդ առթիվ մամուլի քարտուղարը տեղեկացրեց, թե փետրվարի 9-ին կամ 10-ին կոնգրեսական Քենեդին իր երկու օգնականների հետ, որոնք Հայկական համագումարի ներկայացուցիչներ են, կժամանի Հայաստան: Նրանք բերելու են մարդասիրական օգնություն, հասկանալի դեղորայք: Պ-ն Քենեդին հանդիպելու է նաեւ նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանին եւ խորհրդարանի անդամներին: Ա. Դ.

Երեւան

ՀԱՅՐԻԿՅԱՆԸ ՊԱՀԱՆՋՈՒՄ Է ՍԱՀՄԱՆԱԴԻՐ ԺՈՂՈՎ, ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔԸ՝ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Երեկ Երեւանի Անկախության հրապարակում տեղի ունեցավ հանրահավաք, որը հրավիրվել էր ԱԻՄ-ի կողմից եւ փաստորեն առաջինն էր անցյալ տարվա օգոստոսյան բուռն եւ մի քանի օր շարունակվող հանրահավաքներից հետո: Հանրահավաքին մասնակցում էին մի քանի տասնյակ հազար մարդիկ, որոնց մի մասը հանրահավաքից հետո ԱԻՄ-ի նախագահ, Գերագույն խորհրդի պատգամավոր Պարույր Հայրիկյանի գլխավորությամբ, որ նախորդ օրն էր վերադարձել ԱՄՆ-ից, «Սահմանադիր ժողով», «Լեւոն, հեռացիր» վանկարկելով շարժվեց դեպի հանրապետության նախագահի նստավայրը՝ պահանջելով հանդիպել նախագահի հետ: Մերժման դեպքում ցուցարարները սպառնում էին գրոհել մի քանի շարք ոստիկաններով պաշտպանված շենքի վրա: Ու թեեւ նախագահին այդպես էլ նրանց չընդունեց, պատճառաբանելով, թե զբաղված է, եւ առաջարկեց հանդիպել իր խորհրդականներից մեկի հետ, միտինգավորները մերժեցին այդ առաջարկը, միաժամանակ ձեռնպահ մնալով իրենց սպառնալիքներն իրականացնելուց:

Հանրահավաքի հիմնական պահանջն էր փետրվարի 10-ին հրավիրել ԳԽ արտահերթ նիստ՝ օրակարգում ունենալով «Սահմանադիր ժողովի ստեղծման հարցը»: Հակառակ դեպքում, ըստ Հայրիկյանի եւ այդ ելույթ ունեցողների, Տեր-Պետրոսյանը պետք է հրաժարական տա: ԱԻՄ-ի պատասխանատու քարտուղար Գրիգոր Գրիգորյանը հայտարարեց, թե բանը հասել է նրան, որ այսօր նույնիսկ իշխող կուսակցությունը՝ ՀՀՇ-ն անզոր է ազդել հանրապետության ղեկավարության վարած սխալ ներքին եւ արտաքին քաղաքականության վրա: Ու թեեւ կարելի է հասկանալ հանրահավաքի մասնակիցներից ոմանց հիասթափությունը, որոնք այդպես էլ ոչ մի խոսք չլսեցին իրենց առօրյա հոգսերի մասին, այնուամենայնիվ այն ցույց տվեց, որ ժողովրդի քաղաքական ակտիվությունը դեռեւս վերջնականապես չի մարել: ■

Ճակատ

Ազատագրվել է Չլդրան գյուղը

Ինչպես հաղորդում է «Ազգ» գործակալությունը, երեկ օրվա երկրորդ կեսին ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերն ազատագրել են Լեռնային Ղարաբաղի Մարտակերտի շրջանի խոշոր գյուղերից մեկը՝ Չլդրանը: Այս մասին «Ազգ»-ի թղթակցին հայտնել է ԼՂՀ լրատվության եւ մամուլի տեսչության ղեկավար Մարսել Պետրոսյանը: Նրա խոսքերով, ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերը ռազմական այդ գործողությունն իրականացրել են այն բանից հետո, երբ ադրբեջանական կազմավորումները մի քանի անգամ փորձել են ճեղքել հայկական ուժերի պաշտպանությունը ռազմաճակատի այդ հատվածում: Ըստ նախնական տվյալների, ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի կարտիկներից զոհվել են հինգը: Ադրբեջանական կողմից զոհվել են տասնյակ զինվորներ:

Վերջին տվյալներով, Լեռնային Ղարաբաղի ինքնապաշտպանության ուժերը զարգացնում են հակագրոհը մարտավարական կարեւոր նշանակություն ունեցող Վաղուհաս եւ Մեհմանա գյուղերի ուղղությամբ:

Ինչպես տեղեկացանք Հայաստանի պաշտպանության նախարարությունից, երեկ եւ նախորդ գիշեր խաղաղությունը Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում համեմատաբար հանգիստ է եղել: Ռազմական գործողություններ չեն արձանագրվել նաեւ Լաչինի միջանցքի մատույցներում: Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը գործում է անխափան: ■

Հրետակոծվել է Խնձորեսկը

Ինչպես Գորիսից հաղորդում է մեր թղթակից **Համլետ Բաբաջանյանը** փետրվարի 5-ին խախտվել է շրջանի սահմանամերձ Խնձորեսկ, Կոռնիձոր գյուղերի հարաբերական հանգիստը: Ինչպես հաղորդում են ինքնապաշտպանական շտաբից, ժամը 13-ին Ղուբաթլիի շրջանի տարածքից, տանկերից եւ թնդանոթներից 30 արկ է արձակել Խնձորեսկի պաշտպանական դիրքերի վրա: Հրետակոծվել են նաեւ Կոռնիձոր գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Վիրավորներ ու զոհեր չկան: Ինքնապաշտպանական ուժերի պատասխան գործողություններից հետո ժամը 16-ին դադարեցվել է հրետակոծությունը: ■

Ասուլիս

ՀԱՋՈՐԴ ՇԱԲԱԹ ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԿՆԵՐԿԱՅԱՑՆԻ ՆՈՐ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ

Այս մասին լրագրողներին տեղեկացրեց ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղար Ռուբեն Շուգարյանը: Անդրադառնալով վարչապետ Խոսրով Հարությունյանի հրաժարականին, մամուլի քարտուղարն ասաց, թե բավականին անհասկանալի վիճակ ստեղծվեց, երբ վարչապետը կառավարության ծրագիրը ներկայացրեց խորհրդարանին, եւ չորս օրվա քննարկումից հետո ելույթ ունեցավ դրա դեմ: Միեւնույն ժամանակ, պրն. Շուգարյանն ասաց, թե պետք է շնորհակալություն հայտնել Խոսրով Հարությունյանին, որովհետեւ Հայաստանի ոչ մի վարչապետ նման պայմաններում չի աշխատել:

Նախկին կառավարության սխալները պրն. Շուգարյանը կապեց վարչապետի կադրային քաղաքականության հետ:

Պրն. Շուգարյանի կարծիքով, նոր կառավարությունը կլինի ավելի ամուր: «Մենք պետք է ունենանք մասնագետ մարդկանց թիմ, որոնք լինեն ոչ միայն տնտեսական, այլեւ քաղաքական գործիչներ», ասաց մամուլի քարտուղարը: Նրա գնահատմամբ, դա հնարավորություն կտա, որպեսզի նրանք պատասխան տան ցանկացած գործողության ու ծրագրի համար: «Նոր կառավարությունը չպետք է լինի պաշտոնավարների կառավարություն, այլ մեծական գործող օղակ», ավելացրեց նա:

Պրն. Շուգարյանի կարծիքով, մյուս շաբաթ նախագահը կհրապարակի նոր կառավարության կազմը: Այդ առթիվ նախագահը քաղաքական խորհրդակցություններ է անցկացրել ՀՀՇ-ի, ՀՀԴ-ի, ՀՌԱԿ-ի, Ագրարային կուսակցությունների հետ: Նման հանդիպումներ կլինեն նաեւ ԱԻՄ-ի եւ դեմոկրատական կուսակցության խնդրանքով:

Տես էջ 2

Աշխարհ

Մ. Նահանգներն ու ՄԱԿ-ը զենքերի ցուցակներ են պահանջում

Մ. Նահանգների եւ ՄԱԿ-ի հրամանատարը Սոմալիի հակամարտող ուժերից պահանջեցին հանձնել իրենց ունեցած զենքերի ցուցակները: Երկուշաբթի անցյալ ամիս Սոմալիի 18 հակամարտող կազմակերպությունների միջեւ ստորագրված զինադադարի համաձայնությունը բազմիցս արհամարհվել էր:

Ու. Քրիստոֆերը Մերձավոր Արեւելք է այցելելու

Մ. Նահանգների նախագահ Բիլ Քլինթոնը հայտարարեց, որ պետքարտուղար Ուորըն Քրիստոֆերը շուտով Մերձավոր Արեւելք է մեկնելու արաբ-իսրայելական բանակցությունները վերսկսելու համար հակառակ արտաքսված պաղեստինցիների հարցի պատճառով առաջացած դժվարություններին:

Ֆիլիպիններում Մայոն հրաբուխի ժայթքումի սպառնալիք

Տասնյակ հազարավոր ֆիլիպինցիներ պատրաստված են փախուստ տալ իրենց բնակավայրերից Մայոն հրաբուխի սպառնալիքի պատճառով: Գիտնականները զգուշացրել էին անմիջական ժայթքումից: Կառավարության ներկայացուցիչները հայտարարեցին, որ հրաբխի մոտ գտնվող քաղաքներում ապրող ավելի քան 35000 մարդ պետք է էվակուացվի: Անցյալ 45 մարդ էր զոհվել հինգշաբթի օրը, Մայոն հրաբուխից արձակված ծխից ու տիղմից:

Տղվարչելից դուրս է բերվել 105 մարդ

Վրացական զորքերի կողմից շրջափակված Տղվարչել քաղաքից հինգշաբթի օրը ռուսական հինգ ուղղաթիռներով Սոչի եւ Ադլեր է տարվել եւս 105 մարդ, հիմնականում աքխազ կանայք, ծերունիներ եւ երեխաներ: ■

ԵԱՀԽ

Հայաստանը կողմ Մինսկի ժողովի արագ հրավիրմանը

Հայաստանը միշտ եղույթ է ունեցել խաղաղ բանակցությունների վերսկսման եւ Ղարաբաղի խնդրի խաղաղ կարգավորման Մինսկի խորհրդաժողովի սկսման օգտին, այդ պատճառով էլ Երեւանում բավարարված են ԵԱՀԽ ներկայացուցիչների Պրագայի հանդիպումից, ուր որոշվել է հնարավորին չափ արագ հրավիրել Մինսկի խորհրդաժողովը, երեկ հայտարարեց Հայաստանի նախագահի մամուլի քարտուղարը: Պրագայում ելույթ ունեցող Հայաստանի ներկայացուցիչ Դավիթ Շահնազարյանը հերքել է Թուրքիայի Հայաստանին ագրեսիվության մեջ մեղադրելու փորձը եւ հայտարարել է, որ Հայաստանը պատրաստ է խաղաղ բանակցությունների առանց որեւէ նախապայմանի: Միաժամանակ, եթե Ադրբեջանը ինչ-ինչ նախապայմաններ առաջ քաշի, Հայաստանը եւ Ղարաբաղը ստիպված կլինեն անել նույնը: Ազգ

digitised by A.R.A.R.@

ՌԱԿ

Հանրապետական վարչությունում

ՌԱԿ Հանրապետական վարչության փետրվարի 5-ին կայացած նիստում Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը եւ վարչության անդամ, «Ազգ» թերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանը տեղեկություններ հաղորդեցին Փարիզում տեղի ունեցած ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության լիագումար նիստի եւ նրանում ընդունված որոշումների մասին:

Նրանք տեղեկացրեցին նաեւ, որ ՌԱԿ պատվիրակության անդամները հանդիպել են Ֆրանսիայի RPR կուսակցության պատասխանատու աշխատողների եւ ՌԱԿ տեղի շրջանակների անդամների հետ:

ՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամ, ՀՀ ԳԽ ՌԱԿ խմբակցության փոխնախագահ Պետրոս Քացախյանը մանրամասնություններ հաղորդեց Հայաստանի Հանրապետության նախագահի նախաձեռնությամբ նրա եւ ՌԱԿ խմբակցության ներկայացուցիչների հետ տեղի ունեցած հանդիպման մասին:

Քննարկելով նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի կողմից կատարված առաջարկությունը՝ ներկայացնել կառավարության ողջ կազմի ՌԱԿ-ի 37 թեկնածուների ցուցակը, վարչությունը դա գնահատեց որպես զուտ ձեւական նպատակներ հետապնդող քայլ:

Բացի այդ, կառավարությունները կազմավորվում են ինչ-որ քաղաքականության շուրջ: Իսկ առանց քաղաքական լուրջ խորհրդակցությունների կատարված այդ առաջարկությունը, երբ դեռեւս հայտնի չէ անգամ վարչապետի իրական թեկնածուն, չի կարելի լուրջ համարել: Հանրապետական վարչությունը որոշեց այս առիթով հայտարարությամբ հանդես գալ:

ՀՅԴ նախաձեռնությամբ տեղի ունեցած հանդիպման մասին տեղեկացրեցին ՌԱԿ Հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը եւ փոխատենապետ Կարեն Կոստանդյանը: ■

Երեւան

Դուդաեւի այցը անսպասելի էր, բայց գործնական

Մեր թերթի երեկվա համարում արդեն հայտնել էինք, թե Չեչնիայի նախագահ Ջոխար Դուդաեւը անակնկալ այց է կատարել Երեւան: Երեկ մեր թղթակցի հետ ունեցած զրույցում ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղար Ռուբեն Շուգարյանը հայտնեց, թե գեներալ Դուդաեւի ինքնաթիռը վայրէջք է կատարել «Զվարթնոց» օդանավակայանում եւ այդ մասին տեղյակ է պահվել վայրէջքից 20 րոպե առաջ: Հայտնի է, որ նման ձեւով նա այցելել էր նաեւ Վիլնյուս: Բայց ի տարբերություն Լիտվայի, Դուդաեւը Հայաստան էր ժամանել որոշակի ծրագրով: Մամուլի քարտուղարի ասելով, նա հանդիպել է կառավարության անդամներին, այդ թվում վարչապետի պաշտոնակատար Հրանտ Բագրատյանին: Այդ հանդիպումների ընթացքում քննարկվել են հիմնականում տնտեսական հարցեր, շոշափվել են նաեւ երկրին վերաբերող ընդհանուր խնդիրներ:

Երեկոյան ժամը 20:30-ին Դուդաեւը մեկնել է Երեւանից:

Մոսկովյան աղբյուրներից մեզ հասած տեղեկությունների համաձայն, ենթադրվում է, որ խիստ խորհրդապահական տեսակցություն է եղել նաեւ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հետ: Դրանից զատ նշվում է նաեւ գեներալ Դուդաեւի մի այլ առաքելության մասին, որը վերաբերում է հայ-ադրբեջանական հակամարտության մեջ խաղաղասիրական միջնորդությանը:

Դիտորդների կարծիքով, այդ քայլը թելադրված էր ոչ այնքան Դուդաեւի կողմից խնդիրը շատ կարգավորելու մտահոգությամբ, այլ անձնական քաղաքական վարկը բարձրացնելու ձգտումով: Մեզ հայտնի դարձավ նաեւ, թե հնարավոր է որոշակի իրական տնտեսական համագործակցություն Չեչնիայի եւ Հայաստանի միջեւ:

Ա. Հ.

Լուրեր

Հաջորդ շաբաթ նախագահը կներկայացնի նոր վարչապետին

Սկիզբը էջ 1

Նախագահը առաջարկել է, որ նրանք ներկայացնեն կառավարության կազմի վերաբերյալ ցուցակները, բայց նախագահն ունի իր թեկնածուները:

Պրն. Շուգարյանը նաեւ մտահոգություն հայտնեց, որ խորհրդարանն անհասկանալի պատճառներով չընդունեց բյուջեն: Նրա ասելով, պատգամավորները տնտեսական հարցերը խառնեցին քաղաքական հարցերի հետ եւ տապալեցին այդ կարեւոր հարցի քննարկումը:

Բացի այդ, նույն կուսակցությունները՝ ԱԺՄ, ՀՀԴ, երբ նախկինում նախագահական ընտրություններին առաջարկում էին իրենց թեկնածուներին, ապա այժմ պնդում են, թե նախագահական կառավարումից պետք է անցնել խորհրդարանականի: Այդ կապակցությամբ նշեց, որ Հայաստանի նախագահի կարծիքով, իր լիազորությունները պետք է մնան, բայց անհրաժեշտ է խորհրդարանի եւ կառավարության բարեփոխություն: Մեր այն հարցին, թե ինչպես բացատրել նախագահի կողմից կուսակցություններին արված առաջարկը, երբ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հայտարարել է, թե կաբինետի 75 տոկոսը կպահպանվի եւ այդ դեպքում դա ընդդիմության նկատմամբ արված հերթական ժեստ չէ՞ արդյոք, պրն. Շուգարյանն ասաց. «Ես չեմ կարծում, որ դա ժեստ է: Նախագահը պոպուլիստ չէ եւ ժեստեր չի սիրում անել: Մենք համոզված ենք, որ քաղաքական կուսակցություններն իրենց առաջարկներում կընդգրկեն ներկա կազմից մի խումբ նախարարների, որոնք պրոֆեսիոնալներ են»:

Այնուհետեւ մամուլի քարտուղարն ավելացրեց, թե շատ հնարավոր է, որ այդ ցուցակներում լինեն պրոֆեսիոնալներ, որոնք ընդգրկվեն նոր կաբինետի կազմում: Պրն. Շուգարյանը նշեց, թե նախագահը օգնություն է խնդրում կուսակցություններից, ոչ թե պարտադրում:

Մամուլի քարտուղարը նաեւ ասաց, թե քաղաքական կուսակցությունների հետ մշտական խորհրդակցությունները կօգնեն ձեռք բերելու ազգային համաձայնություն:

ՅԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Կառավարությունը ցուցակներով չեն կազմավորում

Ինչպես արդեն հաղորդել էինք, փետրվարի 4-ին Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի նախաձեռնությամբ տեղի էր ունեցել նրա եւ ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության ներկայացուցիչների հանդիպումը:

Քննարկված հարցերի վերաբերյալ ավելի մանրամասնություններ իմանալու նպատակով դիմեցինք հանդիպմանը մասնակցած ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության անդամ **Պետրոս Քացախյանին**:

«Հանրապետության նախագահը մեզ հայտնեց, որ մտադիր է պահպանել փետրվարի 2-ին հրաժարական տված կառավարության կազմի 75 տոկոսը: Եւ չնայած այս հանգամանքին, Ռամկավար ազատական կուսակցությանն առաջարկեց կառավարության ողջ կազմի՝ 37 նախարարությունների եւ վարչությունների համար թեկնածուների ցուցակ ներկայացնել: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը դա բացատրեց նրանով, որ ցանկություն ունի նախարարների թափուր տեղերի համար ընտրություն կատարելիս հաշվի առնել նաեւ կուսակցությունների (նմանատիպ առաջարկություններ են արվել նաեւ ՀՀՇ, ՀՅԴ եւ ՀԱԺԿ հասարակական կազմակերպություններին) կողմից ներկայացված անձերին: Միաժամանակ նա ասաց, որ անպայման նշանակումներ անելու խոսք չի տալիս:

Գործադիր իշխանության բարձրագույն ղեկավարը, ըստ գործող օրենքի, հանրապետության նախագահն է եւ նրան է վստահված կառավարության ձեւավորումը: Սակայն հայտնի փաստ է, որ կաբինետը պետք է հանդես գա որպես կարեւորագույն հարցերի նկատմամբ մեկ միասնական կարծիք ունեցող թիմ: Եվ պարզ է, որ մեկից ասած, տարբերվող կուսակցություններից ստացված ցուցակների մեխանիկական համադրումով այդ նպատակին երբեք չի կարելի հասնել:

Ավելին, այդ սկզբունքով կազմված կառավարությունը ոչ միայն չի կարող սոցիալ-տնտեսական զարգացման որեւէ ընդունելի ծրագիր ներկայացնել, այլեւ ընթացիկ, տարբեր հարցերի շուրջ լավագույն լուծումներ գտնելու ընդունակ չի լինի:

Երբ հանրապետության նախագահն իրոք նպատակ էր դրել օգտագործել կուսակցությունների կարող ուժերին, ապա դրա համար նախ պետք է ներկայացներ վարչապետի, փոխվարչապետի եւ պետնախարարների իր թեկնածուներին: Եւ միայն դրանից հետո քաղաքական լայն խորհրդակցությունների հիման վրա կուսակցություններին հայտներ, թե ինչ պորտֆելներ է պատրաստ նրանց տրամադրելու:

Ինչպես հայտնի է, «ՀՀ Գերագույն խորհրդի մասին» եւ «ՀՀ նախագահի մասին» օրենքներում փոփոխություններ կատարելու նպատակով խորհրդարանն արտահերթ նիստ հրավիրելու որոշում է ընդունել: Եւ ես հանրապետության նախագահի այս նախաձեռնությունը դիտում եմ որպես նշված օրենքներում էական շտկումներն կանխարգելելուն միտված քայլ:

Անշուշտ, շատ բան կախված կլինի Գերագույն խորհրդի մոտ ժամանակներս սկսվող 6-րդ նստաշրջանի ընթացքից:

Եւ գոնե ինձ համար պարզ է, որ ըստ իրենց հայտարարությունների, իշխանությունների հարցում պատասխանատվություն չկրող ՀՀՇ-ն կխոչընդոտի նախատեսվող ցանկացած բնույթի փոփոխությունները: Ինչ խոսք, որ քաղաքական ուժերի գործելու հիմնական եւ ցանկալի դաշտը հանրապետության խորհրդարանն է: Եւ Գերագույն խորհրդի կողմից հանրապետության նախագահի վրա ազդելու լծակների բացակայությունն օրենսդրական ճանապարհով լուծելու լավագույն ելքն էլ սահմանադրության ընդունումն է:

Սակայն մինչ այդ գոնե պետք է վերանայվի գործադիր բարձրագույն իշխանության ղեկավարին տրված իրավունքները ու պարտականությունները: դրանք բավականին ժամանակ է, ինչ հասունացել անհրաժեշտություն է զգացվում»: ■

Բոստոն

Քաղաքագետը ՄԱԿ-ում ԱՄՆ-ի դեսպանից պահանջեց զորավիգ կանգնել Հայաստանին

Բոստոնի քաղաքագետ Ռայմոնդ Ֆլինը, որի քաղաքական ազդեցությունն իր երկրում շատ է մեծացել Քլինթոնի ընտրվելուց հետո, վերջերս նամակ է հղել ՄԱԿ-ում Մ. Նահանգների դեսպան դոկտ. Մադլեն Օլբրայթին, խնդրելով նրան զորավիգ կանգնել ՄԱԿ-ի միջոցով Հայաստանին օգնելու գործում:

«Ձեր ուշադրությանն եմ հանձնում իմ խոր ու շարունակական մտահոգությունը հայ ժողովրդի դիմագրաված հուսահատական կացության շուրջ եւ խնդրելու Ձեր օժանդակությունը Հայաստանի պարագան Միացյալ ազգերի կազմակերպությունում առաջնահերթ հարց դարձնելու գործում», գրել է նա նամակում:

Հիշեցնելով, որ դեկտեմբերի 28-ին ինքն անձամբ նույն մտահոգությամբ նամակ է հղել նաեւ նախագահ Բուշին, քաղաքագլուխը դոկտ. Մ. Օլբրայթին ուղղված նամակում մասնավորաբար նշել է, թե ինքն ըմբռնում է, որ աշխարհում կան «բազմաթիվ խռովյալ կիզակետեր», որոնց լուծման ուղղությամբ ՄԱԿ-ը օգնության ձեռք է մեկնում: Հետեւաբար, եզրակացրել է նա, անհրաժեշտ է, որ ՄԱԿ-ը դիվանագիտական եւ մարդասիրական միջոցներով օգնություն փութացնի նաեւ Հայաստանին:

Վերջում քաղաքագետը նշել է, որ իր նամակը ներկայացնում է նաեւ Հայաստանի կացությամբ մտահոգ բոստոնահայության ակնկալություններն էլ: ■

[illegible]

Պայմանագրից զուգե դժգոհեն ռուսները

Երեկ ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղար Ռուբեն Շուգարյանը մեկնաբանելով վրաց-ադրբեջանական բարձր մակարդակի բանակցությունները, նշեց, թե պետք չէ մեր հարեւանների յուրաքանչյուր երկկողմ հանդիպումների նկատմամբ անհանգստանանք, որովհետեւ որքան մեր տարածաշրջանում կայուն լինեն երկկողմանի հարաբերությունները, այնքան կայուն կլինի ողջ շրջանի վիճակը: Մամուլի քարտուղարի կարծիքով, Էլչիբեյը եւ Շեւարդնաձեն փորձել են ընդհանուր դիրքորոշում գտնել շրջանի որոշակի քաղաքական հարցերի նկատմամբ:

Բացի այդ, պրն. Շուգարյանը նշեց, թե ստորագրված պայմանագրերից մեկում նշված «փոխադարձ անվտանգության մասին» ձեւակերպումը, իր անձնական կարծիքով, բավականին արմատական է եւ հնարավոր է, որ ինչ-որ չափով դժգոհություն առաջացնի Ռուսաստանում: ■

Մի՞թե

Արտասահմանյան մամուլը Հայաստանը համարում է ժողովրդավարական երկիր

Երեկ կայացած մամուլի ասուլիսում Հայաստանի նախագահի մամուլի քարտուղար Ռուբեն Շուգարյանը հայտարարեց, թե վերջին շրջանում ամերիկյան, անգլիական, ֆրանսիական մի շարք պարբերականներ անդրադարձել են Հայաստանում ստեղծված կացությանը: Տպագրված հոդվածներում հիմնականում արտահայտվում է այն միտքը, թե Հայաստանին պետք է օգնել: Պրն. Շուգարյանն այդ վերաբերմունքը բացատրեց այն փաստով, թե Հայաստանը ԱՊՀ-ում այն միակ տեղն է, որտեղ մնացել է ժողովրդավարական իշխանություն, ուստի պետք է աջակցել Հայաստանին, որպեսզի նա դուրս գա այս ճգնաժամային վիճակից:

Մեր այն հարցին, թե այդ ինչպես է Հայաստանը համարվում միակ ժողովրդավարական երկիրը, պրն. Շուգարյանը պատասխանեց, թե դա օտար մամուլի գնահատականն է եւ բացի այդ, ԱՊՀ ասելով արտասահմանցիները Ռուսաստանը նկատի չունեն: «Իհարկե, Ռուսաստանում նույնպես ժողովրդավարական իշխանություններ են», եզրափակեց մամուլի քարտուղարը: Հետաքրքիր է, թե արտասահմանյան մամուլն ինչ կարծիքի է Ուկրաինայի, Բելառուսի եւ այլոց մասին: Ինչքան գիտենք, նրանք նույնպես բազմակուսակցական երկրներ են:

Ա. Հ.

Բաքու

Հայկական կողմը պատրաստ է զոհված օդաչուի դիակը փոխանակել հայ պատանդների հետ

Ծնունդով ուֆացի մայոր Անատոլի Չիստյակովը, որը վարել է հունվարի 15-ին Լեռնային Ղարաբաղի երկնքում խփված ադրբեջանական ինքնաթիռը, գտնվում է Ստեփանակերտում եւ շուտով կկանգնի ռազմական դատարանի առջեւ: Մյուս օդաչուի՝ Կեմերովոյի մարզի ծնունդ կապիտան Ալեքսեյ Պլոտնիկովի դիակը հայկական կողմը պատրաստ է փոխանակել հայ պատանդների հետ, հենվելով «Զերկալո» թերթի վրա՝ հայտնում է «Խաբար-սերվիս» գործակալությունը:

Փետրվարի 3-ին Էլչիբեյը Բաքվում հանդիպել է Դուդաեւի հետ

Ինչպես հայտնել է Չեչնիայի մամուլի եւ լրատվության նախարար Մովլադի Ուդուգովը, հանդիպումը տեղի է ունեցել փակ դռների ետեւում: Մ. Ուդուգովը չբացատրեց Դուդաեւի եւ Շեւարդնաձեի հանդիպման հնարավորությունը: Հետաքրքիր է, որ Դուդաեւի Բաքու կատարած այցի մասին Երեւանում ոչինչ չխոսվեց:

ՆՏ

Ամուսնական նոր տարիքի օրենք է ընդունվել

Ադրբեջանցի աղջիկների ամուսնական տարիքի սահմանափակումը 18-ից իջեցվել է 17 տարեկանի: Այդ մասին օրենք է ընդունել Ադրբեջանի ազգային մեջլիսը: Պատանիները կարող են ամուսնանալ 18 տարեկանում, ինչպես եւ նախատեսվում էր առաջ: Նոր օրենքների ընդունման պատճառն այն է, որ տարեկան հարյուրավոր ծնողներ դիմում են իշխանության տեղական մարմիններին խնդրելով թույլատրել իրենց 16 կամ 17 ամյա դուստրերին ամուսնանալ: Թույլտվություն չստացողները հաճախ կեղծել են փաստաթղթերը:

Կփոխվեն ադրբեջանցիների ազգանունները

Ադրբեջանի միլլի մեջլիսը որոշում է ընդունել, ըստ որի ադրբեջանցիների ազգանունների «ով», «եւ» վերջավորությունները տեսական լեզվին համապատասխան կփոխվեն «լի», «լու», «զադե» վերջավորություններով:

Գրանցվել են 7 հեռուստաընկերություններ

Ադրբեջանում գրանցվել են 7 հեռուստաընկերություններ, որոնցից միայն երկուսն են դիմել «Տելեռադիո» արտադրական միավորմանը եթերային ժամանակ տրամադրելու խնդրանքով:

Թղթակցական հաշիվներ

Օտարերկրյա ընկերությունների մեջ առաջինը լինելով, ամերիկյան «Չեյզ Մանհեթեն» եւ «Թրաստ քոմփընի» բանկերն իրենց թղթակցական հաշիվները կբացեն Ադրբեջանում. դրանց ներկայացուցիչները Բաքու են այցելել եւ բանակցել են Ադրբեջանի միջազգային բանկի հետ:

Բանկի փոխարժեքները

Փետրվարի 1-ից Ադրբեջանի միջազգային բանկը սահմանել է օտարերկրյա տարադրամների առեւտրային փոխարժեքներ. 1 ամերիկյան դոլարը՝ 572 ռուբլի, մեկ ֆունտ ստեռլինգը՝ 869,72 ռուբլի, մեկ գերմանական մարկը՝ 360, 73 ռուբլի:

Ձկնալյուրի ծովային գործարանները

Ինչպես հայտնել է «Ազերբալըգ» [illegible] նախագահ Հաֆիզ Հաջիեւը, հանրապետությունը Ուկրաինայից գնել է ձկնալյուրի ծովային գործարաններ: Ադրբեջանում արդեն գործում են այդպիսի 5 ձեռնարկություն, որոնք արժեքավոր կեր են թողարկում թռչնաբուծության համար: Իրանը եւ Ավստրիան պատրաստ են Ադրբեջանից գնել ձկնալյուրի ալյուրացուկները, հաղորդում է հանրապետական «Միլյաթ» թերթը:

«Սնարք» ծառայություն

digitised by A.R.A.R.@

Պատերազմ

ՁԻՆԱԴԱԴԱՐԸ ՆՎԱՃՎԱԾ Է

Երեկ տեղի ունեցած հերթական մամուլի ասուլիսի ժամանակ Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայության ղեկավար Արմեն Դոլյանը հայտարարեց, թե Լեռնային Ղարաբաղում եւ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում արդեն երկրորդ շաբաթը շարունակվող հարաբերական հանգիստը իրավամբ կարելի է կոչել հայկական կողմից նվաճված զինադադար: Ըստ նրա, ադրբեջանական կողմի վերջին մի քանի լայնածավալ գրոհներն ամբողջությամբ ձախողվել են՝ հայկական կազմավորումները բոլոր դիրքերում ուժգին հակահարված են հասցրել թշնամուն եւ պատճառել խիստ մեծ կորուստներ: Ըստ երեւույթին Ադրբեջանը հասկացել է, որ նման մեծաթիվ կորուստներով, հատկապես ձմեռային պայմաններում, անհնար է հասնել ինչ-որ բանի, մանավանդ, որ Հայաստանի սահմանամերձ բնակավայրերի նկատմամբ ցանկացած ռազմական գործողություն անպայման համարժեք պատասխան է ստանում: Պրն. Դոլյանն այն կարծիքը հայտնեց, որ ամենայն հավանականությամբ հարաբերական հանգիստը երկար կշարունակվի, թեեւ, իհարկե, կարելի է սպասել ցանկացած անակնկալ:

Միաժամանակ լրատվական ծառայության ղեկավարը հայտարարեց, թե պաշտպանության նախարարությունը որեւէ պատրանք չունի, որ Ադրբեջանը փոխել է իր ուժային քաղաքականությունը եւ կարող է հրաժարվել քաղաքական հարցերը ուժային մեթոդներով լուծելու իր վարքագծի քաղաքականությունից: Այդ է վկայում նաեւ այն փաստը, որ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը եւ զանգվածային լրատվության միջոցները շարունակում են տեղեկություններ հաղորդել ռազմական գործողությունների մասին, որոնք իրականում տեղի չեն ունեցել: Մասնավորապես վերջերս հայտարարվել է, թե իբր ադրբեջանական բանակին հաջողվել է Լաչինի շրջանի ուղղությամբ կասեցնել հայկական կազմավորումների լայնածավալ գրոհը՝ ոչնչացնելով մի քանի հայկական տանկ: Պրն. Դոլյանը հայտարարեց, որ այդ օրերին հայ-ադրբեջանական սահմանի այդ հատվածում ընդհանրապես ռազմական գործողություններ չեն արձանագրվել: Միաժամանակ ադրբեջանական զանգվածային լրատվության միջոցները գրեթե ամեն օր հայտարարում են հայկական ռազմական ինքնաթիռի կամ ուղղաթիռի ոչնչացման մասին, մի բան, որը նույնպես բացարձակապես չի համապատասխանում իրականությանը: Լրատվական ծառայության ղեկավարն այն կարծիքը հայտնեց, որ նման կեղծ հաղորդագրությունները նպատակ ունեն բարձր պահել սեփական ժողովրդի պատերազմական ոգին:

Ասուլիսի ընթացքում լրագրողները տեղեկացան նաեւ, որ ներկայումս Հայաստանում գտնվող սահմանապահ զորքերում ծառայում են մոտ 1000 հայազգի զինվորականներ: Բացի այդ, 7-րդ բանակից Հայաստանում մնացած մի դիվիզիայում նույնպես ընդգրկվում են հայ զինվորներ: Պրն. Դոլյանը հայտարարեց նաեւ, թե բացարձակապես անհիմն են համառորեն տարածվող այն լուրերը, թե իբր Անդրզինօկրուգի գլխավոր շտաբը կամ նրա մի մասը Թբիլիսիից տեղափոխվելու է Հայաստան՝ Գյումրի կամ մեկ այլ քաղաք:

ԱՊՀ երկրների Մինսկում կայացած հանդիպման ժամանակ պայմանավորվածություն էր ձեռք բերվել, որ ԱՊՀ անդամ երկրներն իրենց բանակներից 500-ական զինվորներ կուղարկեն Տաջիկստան: Այն հարցին, թե Հայաստանը նո՞ւյնպես զինվորներ կուղարկի, պրն. Դոլյանը պատասխանեց, որ Հայաստանի պաշտպանության նախարարությունն առայժմ որեւէ հույս չի ստացել, ուստի այդ հարցն առայժմ քննարկման ենթակա չէ:

ԱՐԱՄ ԱՐՂՈՒԹՅԱՆ

Բանակ

Կազմավորումը շարունակվում է

Օգտվելով Լեռնային Ղարաբաղում եւ Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում երկրորդ շաբաթը շարունակվող հարաբերական հանգստից, Հայաստանը ավելի արագորեն է իրականացնում կանոնավոր եւ կամավորական բանակի կազմավորման եւ ամրապնդման աշխատանքները: Այս մասին երեկ կայացած մամուլի ասուլիսի ժամանակ հայտարարեց Հայաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական ծառայության ղեկավար Արմեն Դոլյանը: Ըստ նրա, առաջիկա շաբաթվա ընթացքում Հայաստանի մի շարք զորամասերում (Լուսակերտի, Սիսիանի) տեղի կունենան զինվորական երդման հանդիսավոր արարողություններ:

Լրատվական ծառայության ղեկավարը տեղեկացրեց նաեւ, որ նախարարությունը մեծ աշխատանք է տանում դասալիքներին հայտնաբերելու ուղղությամբ: Առայժմ կազմվում են նրանց ցուցակները, որոնք անպայման կտպագրվեն ինչպես պաշտպանության նախարարության պաշտոնաթերթում (ամենայն հավանականությամբ այն կսկսի հրատարակվել մոտ ապագայում), այնպես էլ կհրապարակվեն զանգվածային լրատվության մյուս միջոցներում: Ըստ պրն. Դոլյանի, ներկայումս գոյություն ունեն ռազմական ոստիկանություն եւ ռազմական դատախազություն, որոնց շնորհիվ արդեն հաջողավոր գործեր են հարուցվել:

Ա. Ա.

Մշակույթ

Վերականգնենք մշակութային արժեքները

Վերջին շրջանում հայ ժողովուրդը մշակութային արժեքների մեծ կորուստ կրեց Ադրբեջանի մի շարք քաղաքներում եւ հատկապես Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Շահումյանում, Մարտակերտում, Շուշիում, Ստեփանակերտում ոչնչացվեցին Արցախի պատմությունը ներկայացնող իրային նմուշների եւ արխիվային նյութերի մեծ մասը: Այսօր այդ նյութերի վերականգնման, տարբեր մարզերում մոտ պահվող մշակութային արժեքների հավաքագրման ժամանակն է: Սա հայրենանվեր գործ է ու անհրաժեշտություն: ՀՀ մշակույթի աշխատողների միության ԼՂՀ մասնաճյուղը նախաձեռնել է Արցախը ներկայացնող արխիվային նյութերի եւ մշակութային արժեքների հավաքման աշխատանքը: Հավաքագրված նյութերով երբեմնի մշակույթի կենտրոն Շուշի քաղաքում կհիմնադրվեն հնադարյան արխիվ, թանգարան, պատկերասրահ, գրադարան եւ մշակութային այլ օջախներ: Բոլոր նրանց, ովքեր իրենց մոտ ունեն Արցախին եւ արցախցուն վերաբերվող արխիվային նյութեր, գրքեր, նկարներ, թանգարանային նմուշներ եւ այլ մշակութային արժեքներ, խնդրում ենք դրանք ուղարկել կամ ներկայացնել հետեւյալ հասցեով՝ Պուշկինի փողոց 15, բնակ. 3: Կարող եք ցանկացած ժամի զանգահարել 567359 հեռախոսահամարով: Ովքեր կցանկանան իրենց օգնությամբ մասնակցել այս գործին, կարող են ներդնել իրենց լուման: Միության հաշվի համարն է. 1) Ստեփանակերտ, Լեռնային Ղարաբաղի Ագրոարդբանկ, հ/հ 600601, կոդ՝ 240301490, 2) Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երեւան 375010, Նալբանդյան 2, Հայներարտինքբանկ, ՀՀ մշակութային աշխատողների միության ԼՂՀ մասնաճյուղ:

ԱՐՏՈ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ
Մասնաճյուղի նախագահ

Սփյուռք

Ձմեռային փրկարար օգնութիւն Հայաստանին

Այս նպատակով ամերիկահայութիւնը Նյու Յորքէն Լոս Անջելըս լծուած է տենդագին աշխատանքի, անմիջապէս հաւաքելու բժշկական պիտոյքներ, դեղորայք, ձմեռային զգեստներ եւ սննդեղէն, ձաւար, շաքար, փոշի կաթ, խմորեղէն եւ մանրղէն ուղարկելու համար Հայաստան:

Ամերիկեան կառավարութիւնը ստանձնած է հաւաքուած ապրանքները 3 մեծ նաւերով Բաթումի եւ հոնկէ երկաթգծով Երեւան հասցնելու գործը: Ամէն մէկ նաւ կրնայ փոխադրել 700 կոնտեյներ, ամէն մէկ կոնտեյները՝ 35 հազար փաունտ տարողութեամբ: Առաջին բեռը պատրաստ պէտք է ըլլայ փետրուար 10-ին, երկրորդը՝ մարտի 8-ին եւ վերջինը՝ ապրիլ 5-ին:

Ամերիկեան կառավարութեան կողմէ համանման միջոցներ եւս պիտի տրամադրուին Ադրբեջանին եւ Վրաստանին:

Ամերիկայի Մ. Նահանգներու մօտ Հայաստանի դեսպանատունը եւ Դեմոկրասիի զարգացման ֆոնդը միասնաբար կոչ ուղղեցին ամերիկահայութեան, որ ամէն միջոցներով օգնութեան փութան հայոց հայրենիքին:

Ամերիկայի գրեթէ բոլոր հայկական եկեղեցիները եւ բարեսիրական կազմակերպութիւնները հաւաքման կայաններ դարձած են այս օրերուն: Չիկագոյի ՀԲԸ Միութեան կայանի ընդհանուր պատասխանատու, տեղւոյն ՌԱԿ Օ. Նոուահս ակումբի ատենապետ Գէորգ Աշըրեան, թողնելով իր անհատական աշխատանքը, տիւ ու գիշեր աչալրջօրէն կը հսկէ հաւաքման գործողութիւններուն: «Մարդիկ ամենայն յուզումով կը բերեն ապրանքներ եւ կը հարցնեն Հայաստանի այժմու կացութեան մասին», կ'ըսէ պրն. Աշըրեան, աւելցնելով՝ «...մեր ակումբը միայն որոշեց 35 հազար փաունտ ձաւար գնել եւ ուղարկել Հայաստան»: Բոստոնի հայաշատ Ուոթըրթաուն աւանի Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ տիկիններ աշխատօրէն կը փաթթեն Առաջնորդարանին կողմէ ուղարկուած խաւաքարտէ արկղները. ականջին կը հասնին այսպիսի խօսակցութիւններ. «Ինչ լաւ կ'ըլլար ըլլալ որ օդանաւով երթային այս ապրանքները», կամ «այսօր լսեցի թէ Հայաստանի մէջ գիրքեր եւ տախտակամածներ այրելու սկսած են տաքնալու համար»:

Այս օրերուն Ամերիկայի բոլոր հայաշատ քաղաքներուն մէջ այս է ժողովուրդին տրամադրութիւնը: Իսկ կազմակերպութիւններ լծուած են ամերիկեան ժողովուրդին ներկայացնելու Ադրբեջանի եւ Թուրքիոյ կողմէ ուղղակի եւ անուղղակի պարտադրուած շրջափակումը եւ պահանջել անոր վերացումը: «Բոստոն գլոբ», «Լոս Անջելըս թայմզ», «Վաշինգտոն պոստ», «Նյու Յորք թայմզ» օրաթերթերը, որոնց միացեալ տպաքանակը օրական 3 միլիոնի կը հասնի, յօդուածներով եւ նկարներով անդրադարձան Հայաստանի այժմու վիճակին: Համբաւաւոր CNN հեռուստացոյցը եւ բոլոր հայաշատ քաղաքներու ռադիոկայանները անդրադարձան այս հարցին: Բոստոնի NPR ռադիոկայանը փետրուարի 2-4 երեք օրեր առաւօտեան ժամը 6-9 տրամադրեց հայ ժողովուրդին: Թղթակից Մայք Շուպըր, որ վերջերս մէկ շաբաթ եղած է Հայաստան, երեք հաղորդումներ ներկայացուց: Իսկ Թուրքիոյ նախագահ Թուրգութ Օզալի այցելութիւնը արդէն եղաւ լաւագոյն առիթը ներկայացնելու հայոց արդար բողոքները:

Ամերիկահայութիւնը վստահ է, որ իր քոյրերն ու եղբայրները թէ Արցախի եւ թէ Հայաստանի մէջ խիզախօրէն պիտի դիմագրաւեն այս վերջին դժուարութիւններն ալ:

Փետրուար 4, 1993
Թղթակից

Հայաստանն ակնկալում է սփյուռքահայերի օգնությունը

«Քեզ, Հայաստան»՝ այսպես է կոչվում 100 մլն դոլլար ընդհանուր գումարի ութեական 3 տոկոսանոց փոխառությունը, որը Հայաստանի կառավարությունը մտադիր է լրացնել արտասահմանի բազմաթիվ հայ համայնքներում: 100, 500, 1000 5000 դոլլարանոց պարտատոմսերի բաժանորդագրությունը ենթադրվում է սկսել ս. թ. երկրորդ կեսին:

Հայաստանի ֆինանսների նախարարության նախնական տվյալների համաձայն, 20 տարվա համար նախատեսված պարտատոմսերի վաճառքից ստացվելիք միջոցները մեծապես կօժանդակեն Հայաստանի երիտասարդ հանրապետությանը, որը տարադրամի հսկայական կարիք ունի: ■

Երեւան կժամանի Շառլ Ազնավուրը

Կիրակի, փետրվարի 7-ի երեկոյան մեկօրյա այցով Երեւան կժամանի Շառլ Ազնավուրը, որ Ֆրանսիայում Հայաստանի պատվավոր ներկայացուցիչն է:

Ազնավուրը հանդիպում կունենա նախագահ Տեր-Պետրոսյանի հետ եւ կքննարկի Հանրապետությանը շտապ միջազգային օգնության հասցման կազմակերպման հարցերը, որից հետո, ինչպես «Սնարք»-ին հայտնեց Ֆրանսիայի դեսպանության քարտուղար Խաչիկ Տերտերյանը, կվերադառնա Փարիզ, որտեղ իր այցի արդյունքների մասին կզեկուցի Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Միտերանին: ■

Կենցաղ

Լուցկին եւ օճառը կտրոնո՞վ

Երեւանում մինչեւ օրս գործել են հատուկենտ ձեռնարկություններ՝ լամպերի գործարանը մասնակիորեն եւ «Նաիրիտ» ԳԱՄ-ը, որն աշխատեցնելու համար կա քլորի խիստ կարիք, երեկ Երքաղխորհրդի նիստում հայտնեց քաղաքապետ Վահագն Խաչատրյանը: Բացի այդ, ծրագրվում է աշխատեցնել նաեւ որոշ կենցաղային օբյեկտներ՝ երեք բաղնիք (մի հոգու վարձը հավանաբար կկազմի 230-250 ռուբլի) եւ թաղման արարողությունների հետ կապված, մասնավորապես դագաղների պատրաստման արհեստանոցները (եթե հաջողվի անվճար փայտանյութ ձեռք բերել, գործկոմը կկազմակերպի դագաղների վաճառքը 5 հազար ռուբլով): Նախագահը խոստացավ այս փակ շրջանից լավագույն ելքը գտնել կենսականորեն անհրաժեշտ որոշ արտադրություններ (օրինակ, ձեթ-օճառի գործարանը) գործարկելով: Նախագահը խոստացավ նաեւ լուցկին եւ օճառը բաշխել կտրոններով: ■

Բանկ

Ներքին փոխառության պարտատոմսեր

Կես միլիոն ռուբլի՝ Հայաստանի բյուջեին այսքան գումար կբերի պետական ներքին փոխառությունը: Արդեն գարնանը Հայաստանի քաղաքացիները կկարողանան ձեռք բերել 24 տոկոսանոց փոխառության այդ պարտատոմսերը: Այս մասին «Սնարք»-ին հայտնեցին Հանրապետության ֆինանսների նախարարությունում: Պարտատոմսերը կունենան 500 եւ 100 ռուբլի անվանական արժեք: Խաղարկությունը կկայանա 45 օրը մեկ:

Նախարարության տնտեսական մեխանիզմի եւ դրամաշրջանառության վարչության պետ Աշոտ Սալնազարյանի խոսքով, լինելու են մեկ միլիոն, կես եւ քառորդ միլիոն կազմող խոշոր շահումներ: Նվազագույն շահումը կազմելու է 5000 ռուբլի:

Սնարք

Գորիս

Ընդդիմությունը դժգոհ քաղխորհրդի նախագահից

Գորիսի քաղխորհրդի 22 պատգամավորներ ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին, ՀՀ ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանին, ՀՀ վարչապետ Խոսրով Հարությունյանին եւ Գորիսի քաղխորհրդի նախագահին դիմում են հեռ., որում Գորիսում տիրող անիշխանությունը, ֆինանսական չարաշահումները, բարձիթողի վիճակը կապում են քաղխորհրդի նախագահի, Սամվել Հարությունյանի հետ: Պատգամավորները պահանջել են հրավիրել քաղխորհրդի արտահերթ նստաշրջան, լսել գործկոմի նախագահի հաշվետվությունը 1992 թ. մայիսից հետո ընկած ժամանակահատվածում, գործկոմի նախագահի պաշտոնում Սամվել Հարությունյանի հետագա գործունեության նպատակահարմարությունը: Հունվարի 13-ին այդ նպատակով հրավիրված արտահերթ նստաշրջանը հետաձգվել էր Գորիսում իրավիճակի անկայունության պատճառով:

Իրավիճակի կայունացման հետ կապված ընդդիմությունը պահանջում է հրավիրել արտահերթ նստաշրջան: Քաղխորհրդի նախագահը խոստացել է մոտ օրերս նստաշրջան հրավիրել: ■

Ճգնաժամ

Հայաստանի արդյունաբերությունը մոտ ժամանակներս չի գործի

Չնայած փետրվարի 8-ից արդյունաբերական ձեռնարկությունների աշխատանքը վերսկսելու մասին Հայաստանի կառավարության ընդունած որոշմանը, ամենայն հավանականությամբ այն չի իրագործվի: Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հայտնի դարձավ կառավարությանը մոտիկ կանգնած աղբյուրներից, Հայաստանի տնօրենները կտրուկ հրաժարվել են աշխատել կառավարության առաջարկած պայմաններով: Նախատեսվում էր արտադրությունը էլեկտրաէներգիայով ապահովել օրական միայն երեք-չորս ժամ: Ձեռնարկությունների ղեկավարների կարծիքով, արդյունաբերության մեջ էլեկտրաէներգիայի մեկ կվտ ժամի 10 ռուբլի գնի պայմաններում այդպիսի կարճատեւ աշխատանքը վնասաբեր կլինի:

Սնարք

Դատական

Սամվել Բաղմանյանը հացադուլ է հայտարարել

Սամվել Բաղմանյանը Հայաստանի 4 ուրիշ քաղաքացիների հետ մեղադրվում է 1991 թ. ապրիլին Հյուսիսային Կովկասում ԽՍՀՄ ՆԳՆ ներքին զորքերի վարչության պետի տեղակալ, գեներալ Վ. Բլախոտինի սպանության կազմակերպման մեջ: Նա հացադուլ է հայտարարել, բողոքելով գործի, իր կարծիքով, դանդաղ քննության դեմ:

Այդ գործի դատավարությունն ընդհատվել է դատական ատենակալներից մեկի հիվանդության պատճառով: Դատական նիստը նախատեսված է շարունակել փետրվարի 8-ին:

Սնարք

digitised by A.R.A.R.@

Կարծիք

ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ԱՊԱԳԱՆ

Պետությունների սահմանների որոշման հիմնական, տրամաբանությանը մոտիկ առաջին սկզբունքը էթնիկական տվյալ միավորների բնակության տարածքներն են։ Այնուհետեւ, ըստ նույն տրամաբանության, հաշվի են առնվում բնական պատնեշները, ջրերը, հաղորդակցությունները եւ այլն։ Արտաքինից սա նման է տոնտոնիկ խաղին, սակայն ներսում տեղի են ունենում այնպիսի իրադարձություններ, որոնք հաճախ դուրս են գալիս խաղի շրջանակներից։ Սահմանների վերաձեւումը կարող է ինչպես խաղաղ (Չեխոսլովակիա), այնպես էլ, գերակշռող դեպքում՝ պատերազմական միջոցներով։ Բնական է, որ երբ պատերազմի անմիջական լծակները գտնվում են հակամարտության կողմերի ձեռքին, ամեն ինչ որոշում է նրա ելքը։ Սակայն 20-րդ դարավերջի ներկա միջէթնիկական բախումները գրեթե լիովին կառավարվում են դրսից, եւ այս դեպքում ի՞նչ է մնում պատերազմող կողմերին. միակողմանիորեն խաղից դուրս գալը պատճառում է անդառնալի կորուստներ (Հայաստանի օրինակը), սեպարատ համաձայնությունը բացառվում է (Հարավսլավիա), լիովին կենտրոնանալը պատերազմը վարելու համար ապագան դարձնում է անորոշ, սակայն նույնքան էլ հնարավորություններ է տալիս նպատակին հասնելու համար։

Ըստ երեւույթին, Հայաստանի ընտրած ուղին լավագույնը չէ երկու պատճառով. նախ, տարածքային կորուստներ, երկրորդ, խաղաղության (ինչին տենչում են ՀՀ իշխանությունները) երաշխիքների բացակայություն։ Կարելի է կարծել, թե Հայաստանին տրվել են այդպիսի երաշխիքներ եւ Ադրբեջանի տարածքից մի որոշ մաս (Ղարաբաղի մի մասը)։ Սակայն ի՞նչ հաշվարկներով են առաջնորդվել Հայաստանի իշխանությունները։ Ղարաբաղի մի մասը ստանալո՞ւ, թե ԼՂ հանրապետության անկախ գոյության։

ԼՂՀ-ն ձեւավորվել էր որպես ինքնուրույն ռազմաքաղաքական միավոր, որն արդեն իրենից լուրջ վտանգ էր ներկայացնում մեծ տերությունների ծրագրերի համար Կովկասում։ ԼՂՀ-ն քայքայելու համար ընտրվեց ամենաարդյունավետ միջոցը՝ Հայաստանի կողմից միջամտությունը Ղարաբաղի ներքին գործերին, հատուկ գործակալների ներթափանցումը քաղաքական եւ ռազմական կառույցներ, իսկ արտաքին աշխարհի հետ ճանապարհ ունենալու Ղարաբաղի ձգտումը փոխարինվեց Լաչինի միջանցքով։ Ապագայում դեռ գնահատական կտրվի դրան, չնայած արդեն այսօր շատերն են գիտակցում։ Սրան էլ հետեւեց ԼՂՀ-ի հյուսիսի գրավումը Ադրբեջանի կողմից, որն արագ ու անբնական կատարվեց (չնայած բնական դարձնելու պաշտոնական շրջանակների ջանքերին՝ մեծաքանակ ադրբեջանական զրահատեխնիկա, հետեւակ եւ այլն)։ Քաղաքական ու ռազմական խառնաշփոթի այդ օրերին աշխարհի մամուլը հեղեղվեց Պոլ Գոբլի ծրագրի մեկնաբանություններով, տրվեցին զանազան հիմնավորումներ եւ առաջարկվեց միակ ելքը՝ տարածքային փոխանակումներ, հաշվի առնելով ջրային, բնական պաշարները եւ այլն։

Համաձա՞յն էին դրան Հայաստանի իշխանությունները. համենայնդեպս ոչինչ հնարավոր չէ ապացուցել, նույնիսկ երբ փաստեր էլ լինեն։ Այնուամենայնիվ ընթերցենք մի քանիսը։

ԼՂՀ հյուսիսի կորստի օրերին, երբ ադրբեջանական բանակը գրոհ էր կազմակերպել Հադրութի ու Մարտունու շրջանների ուղղություններով, Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության լրատվական-վերլուծական կենտրոնի տնօրեն Լեյլա Յունուսովան շտապեց հայտարարել, թե իրենց բանակը գրավել է նշված շրջանները։ Նա կորցրե՞լ էր գլուխը, թե «ցանկալին ներկայացրել որպես իրականություն»։ Ոչ դա, ոչ էլ մյուսը. Լեյլա Յունուսովան ամենաբարձր ու բազմակողմ մակարդակներով տեղեկացվել էր գրոհի ելքի մասին։ Այլ հարց է, որ նշված շրջանների ռազմական ղեկավարությունը չէր կատարել հրամանը եւ չէր նահանջել, ոչ միայն պարտության մատնելով հակառակորդին, այլեւ ավելի ամրապնդելով դիրքերը։ Նահանջելու հրաման եղե՞լ էր՝ սա էլ հնարավոր չէ ապացուցել, քանզի այդպիսի փաստերը որեւէ նյութական արտահայտություն չունեն։ Կարելի է հիշատակել նաեւ ՀՀ նախագահի մամուլի քարտուղար Ռուբեն Շուգարյանի վերջին հայտարարությունն առ այն, թե Հայաստանը զիջումներ չի անի Ադրբեջանին։ Այլեւս չի անի, բավական է եղածը՝ ահա ամենալավատեսական մեկնաբանությունը։

Այս խառնաշփոթի մեջ չի երեւում ՀՀ իշխանությունների հստակ նպատակը, գործելակերպը։ Պատասխանի կարոտ է մնում հետեւյալ իրադրությունը՝ ինչպե՞ս կարելի է լինել խաղի մեջ եւ չխաղալ։ Խաղն ինքնին որեւէ նպատակ է հետապնդում։ Գուցե ոչ մի նպատակ էլ չկա՞։ Պրն. Շուգարյանի հայտարարությունից բխում է, թե Հայաստանն է զիջել ԼՂՀ հյուսիսը, այլ պետության հյուսիսը։ Այդ դեպքում ո՞րն է եղել զիջման նպատակը։ Ի՞նչ խոստումներ են եղել տրված, որոնք «մխտարժորեն» չեն կատարվել։

Այս հայտարարությունից կարելի է եզրակացնել երկու ձգտում՝ խաղաղությունն ու հասարակական կարծիքի նախապատրաստումը հնարավոր իրադարձություններին։

Խաղաղության հաշվարկներն առավել քան պարզ են. սոցիալ-տնտեսական ծանր կացության, հասարակության ապակողմնորոշման եւ շրջափակումների միակ պատճառը պատերազմն է, որին ամեն գնով («նվազագույն կորուստներով») պետք է վերջ տալ։ Հասարակության լայն խավերին սա ձեռնտու բացատրություն է, որի համար մեկ-երկու տեսանելի ապացույց անպայման կգտնվի (Թուրքիայի հետ սահմանի բացումը, էլեկտրաէներգիայի ստացումը եւ այլն)։ Լայն խավերի հիմնվածությունը չի դիմանա այդ երանելի գայթակղությանը՝ ահա հաշվարկի առաջին կողմը։ Երկրորդ, ժողովրդական լայն զանգվածները խեղաթյուրված պատկերացումներ ունեն խաղաղության եւ նրան հասնելու իրական ձեւերի մասին։ Երրորդ, պատերազմի իսկապես սարսափելի հետեւանքների չարաշահումը, ընդհուպ մինչեւ որոշ շրջանների պաշտպանությունը բարձիթողի վիճակում դնելը։ Չորրորդ, հասարակության վերջնական գաղափարազրկումը եւ նրան միֆերով ու սին պատրանքներով պաշտպանության բնական ձգտումից կտրելը, ստեղծվել եւ ստեղծվում են «գորշ գայլեր», բուրժուական զինվոր բանակի, անիրական հայրենիքի միֆերը։

Հետաքրքիրն այն է, որ առայժմ ոչ մի կերպ չի հաջողվում հիմնավորել կասկածելի խաղաղության իրական ժամկետները։ Սա կարելի է բացատրել այսպես. իշխանությունները իրենք ոչ մի երաշխիք չունեն կամ կասկածում են եղած երաշխիքներին, որոնք, երբ կան էլ, անիմաստ են, քանի որ իրենք ոչ մի քայլ չեն կատարել այդ ուղղությամբ, բացի տարածքային սակարկություններին անորոշ դիրքորոշմամբ մասնակցելուց։ Իշխանությունները նաեւ գիտակցում են, որ Հայաստանի այսօրվա դերն ու նշանակությունը պայմանավորված է, որքան էլ տարօրինակ հնչի, պատերազմով։ Պատերազմի դադարեցումից հետո մեր վիճակը շատ ավելի կվատանա տնտեսական-քաղաքական առումով, քանի որ ոչ մի ներդրում կամ մատակարարում չի լինի։

Խաղաղությունը կհաստատվի, մեր կարծիքով, կողմերից մեկի վերջնական հաղթանակով։ Ադրբեջանի դեպքում վերջնական հաղթանակ-նպատակը հիմնական գծերով հստակ է, Հայաստանինը ոչ։ Կրկի՞ն խաղաղությունը։ Ահա մեկ այլ միֆ, որով այսօր շռայլորեն կերակրվում է ժողովուրդը։

Ինչպիսի՞ն է լինելու Ղարաբաղի ապագան։ Ըստ տարածքային փոխանակումների ՀՀ իշխանություններին [illegible] տարբերակի, նրա մի մասը՝ Ստեփանակերտը շրջակայքով անցնելու է Հայաստանին։ Անհերքելի տարբերակ, որը սակայն ներկայացնենք հնարավոր հետեւանքներով ու արդյունքներով։

Նախ, ըստ Գոբլի ծրագրի, Ղարաբաղի այն մասն է անցնում Ադրբեջանին, որտեղով անցնում են Ադրբեջան մտնող գետերն ու հեռավոր շրջանները կապող ճանապարհները։ Հայաստանին, ուղղակի քարտեզին նայելուց պարզվում է, անցնում են Ստեփանակերտն ու շրջակայքը՝ լեռներ, անտառներ։ Ղարաբաղի հովտային խոշոր ջրերը մնում են Ադրբեջանին (Մարտունու արեւելյան, Հադրութի հարավային մասերն ու Ղարաբաղի հյուսիսը)։ Որպեսզի պատկերն ավելի ամբողջական լինի, հիշեցնենք, որ նշված տարածքները տալիս էին ողջ Ադրբեջանում արտադրվող հացահատիկի 37 տոկոսը, այսինքն գրեթե այնքան, որքան Հայաստանի տարեկան արտադրանքն է։ Երկրորդ, ծրագրի իրագործման դեպքում Ադրբեջանն այնպիսի դիրքային առավելություն է ստանում, որի շնորհիվ հաջողությամբ կիրականացնի Սեւանա լճի ողջ ավազանի, Զանգեզուրի եւ Ղարաբաղի մնացյալ մասի գրավումը։ Երրորդ, այդ ամենից հետո, հացահատիկից եւ հաղորդակցություններից լրիվ զրկված Հայաստանի (մնացյալ մասի) ճակատագիրն առավել քան ակնհայտ է դառնում։

Սրանք այնքան բացահայտ ճշմարտություններ են, որ չարժեր էլ գրել. նմանապես չարժե եռանդ ծախսել իշխանություններին հայհոյելու եւ ինչ-որ բան ապացուցելու վրա. դա կնմանվի ճահճի գորտի վրա թքելուն, որի համար բուքն ու անձրեւը միեւնույն բաներն են։ Պարզապես անհրաժեշտ այն ուժը չի ձեւավորվել դեռեւս, որն ընդունակ է կազմել հասարակության երկրորդ փաղանգը՝ պատրաստ կանխելու ներքին եւ արտաքին վտանգը։

Այդպիսի փաղանգ է ձեւավորվում ԼՂՀ-ում։ Այս դեպքում արդեն սպառնալիքներով ու արհեստական խոչընդոտներով հնարավոր չէ կանգնեցնել նրան։ Ահա ընդհանուր նպատակից Հայաստանի շեղման եւս մեկ հնարավոր արդյունքը. ԼՂՀ-ի արդեն հոգեբանական ինքնուրույնությունը, որը գնալով իրական է դառնում եւ ի վիճակի է կանխել արտաքին բիրտ էքսպանսիան։ Մեզ թվում է, Ղարաբաղի ապագան հարթվելու է հենց այդ ճանապարհով. արդեն իսկ պատմության ծանր բեռն ու կործանարար միֆ-քարոզչությունները թոթափած ժողովուրդը լիովին կգիտակցի ինքն իրեն եւ կկերտի իր ապագան եւ իր գոյության ուղիները։ Ահա այն, ինչն իրենց հաշվարկներում աչքաթող են արել ՀՀ իշխանությունները, որոնց եռանդուն ջանքերի «շնորհիվ» Հայաստանի ժողովուրդն իջել է մինչեւ այն աստիճան, որ հանդուրժում է ամեն ինչ, ընդհուպ մինչեւ հայրենիքի կորուստը։ Ինչի՞ վրա է հույս դրել ժողովուրդը։ Գուցե այլ երկրներ քոչելո՞ւ։

ՀԱՅԿԱԶՆ ՂԱՀՐԻՅԱՆ

Կովկաս

Իրադարձությունների վրացական տարբերակը

Հունվարը ճակատում սկսվեց Սուխումի շրջանում վրացական զորքերի դիրքերի վրա հրետակոծությամբ ու հարձակումով (Ներքին Էշերա գյուղի կողմից), ընդ որում, աբխազական կողմը գնդակոծում էր ոչ միայն պաշտպանական գիծը, այլեւ Սուխումի կենտրոնական թաղամասերը։ Կելասուրի եւ Շրոմի շրջաններում աբխազական երկու նավ ձեռնարկեցին դեսանտ իջեցնել, սակայն դրան խանգարեց վրացական ստորաբաժանումների պատասխան կրակը, որի հետեւանքով աբխազական փոքր նավերը հարկադրված եղան թողնել Սուխումի ջրատարածքը եւ հեռացան Գուդաուտայի ուղղությամբ։

Հունվարի 5-ին, հակամարտության ողջ ընթացքում առաջին անգամ վրացական հրետանին հրետակոծեց Գուդաուտան, որտեղ գտնվում էր Աբխազիայի ղեկավարությունը Վլադիսլավ Արձինբայի գլխավորությամբ, ինչպես նաեւ Նովի Աֆոնը, որտեղ տեղավորված է աբխազական հրետանային մարտկոցների մի մասը։ Անցած ողջ ամսվա ընթացքում աբխազական ստորաբաժանումները բազմիցս փորձել են անցնել Գումիստա գետը եւ ճնշել գետի երկայնքով ձգվող վրացական պաշտպանական դիրքերը։ Տեղային այդ գործողությունները որեւէ հաջողություն չբերեցին հակառակորդին, միայն աբխազական կողմը հունվարի 5-ին կորցրեց զրահատեխնիկայի 5 միավոր եւ տվեց 20 սպանված զինվոր։ Չնայած դրան, վրացական հրամանատարությունը մշակել էր Սուխումի վրացի բնակչության օպերատիվ էվակուացիայի ծրագիր քաղաքն աբխազական եւ հյուսիսկովկասյան կազմավորումների կողմից գրավելու սպառնալիք առաջանալու դեպքում։ Բուն Սուխումում ընդհանուր դրությունն ինչ-որ չափով բարելավվեց։ Այսպես, հունվարի 12-ին քաղաք սկսեց մտնել էլեկտրաէներգիա։ Հեշտությամբ չէին հաջողվում վրացական էլեկտրիկներին այս «նվաճումները»։ Օչամչիրայի շրջանում վերանորոգման աշխատանքների ժամանակ ականի վրա ընկավ վերանորոգողների խումբը։ Նրանցից մեկը զոհվեց, մեկն անհայտ կորավ, իսկ երկուսը հաշմվեցին։

Մարտերը շարունակվում էին նաեւ Օչամչիրայի շրջանում, որտեղ վրացական զորքերը բաց չեն թողնում նախաձեռնությունը։ Թամիշ, Պոկվեշ եւ Լաբրա գյուղերի մատույցներում հետ մղվեցին վրացական դիրքերի վրա աբխազական կազմավորումների հարձակումները։ Իսկ հունվարի 19-ին վրացական հատուկ ջոկատը հաջող գործողություն կատարեց Բեսլեթբա գյուղի մոտ։ Ազատվեցին վրացական 38 քաղաքացիներ, որոնց աբխազական կողմն աշխատեցնում էր պաշտպանական կառույցների վրա։

Հին Նոր տարուն Սուխումում կայացավ վրացական ու աբխազական ռազմագերիների փոխանակություն։ Դա տեղի ունեցավ ռուսական զորքերի դեսանտային զորամասի տարածքում։ Կողմերը փոխանակեցին երկուական մարդ։ Հաջորդ օրը «նշվեց» հակամարտության սկզբից հաշված հինգամսյա ժամկետը եւ երեւան եկան Վլադիսլավ Արձինբայի զոհվելու ու վիրավորվելու վերաբերյալ առաջին լուրերը։ Այդ մասին մանրամասնորեն հաղորդեցին Վրաստանի լրատվական հետախուզական ծառայությունն ու Վրաստանի Հանրապետության հեռուստատեսությունը։ Օստանկինոյի «Իտոգի» ծրագրով Վ. Արձինբայի ելույթից հետո Աբխազիայի Նախարարների խորհրդի նախագահ Թամազ Նադարեիշվիլին հայտարարեց, թե հեռուստատեսությամբ ելույթ ունեցավ ոչ թե Արձինբան, այլ նրա կրկնորդը։ «Ես անձամբ լավ գիտեմ Արձինբային։ Դա բոլորովին այլ մարդու շարժուձեւ էր»։

Հակամարտության քաղաքական

Նախաձեռնություն

Ծառ տնկենք ազգովին՝ հանուն մեր եւ երեխաների ապագայի

Հայրենակիցներ, դաժան ձմեռը, ի թիվս այլ դժվարությունների, ծանրագույն հարված հասցրեց Հայաստանի բնակչությանը՝ ամենուրեք կատարվող անօրինական ծառահատումներն անվերադարձ ոչնչացման անմիջական սպառնալիքի տակ են դրել հանրապետության առանց այն էլ սակավ անտառների ու կանաչ տարածքների գոյությունը։

Երեխաներին ցրտից փրկելու պատրվակով անխնա կտրատում-կոտորում ենք ծառերը, նույն երեխաներին զրկելով մաքուր օդից, թթվածնից, բնության գեղեցկություններն զգալու հաճույքից, հայրենիքից ու ապագայից։ Չէ՞ որ սպասվող էկոլոգիական աղետը հարվածելու է մեր ժողովրդի հենց մատաղ սերնդին՝ մեր երեխաներին, թոռներին, ծոռներին...

Բավ է, պետք է կանգնեցնել այս կանաչ սպանդը, գիտակցել մեր պարտքը սերունդների առջեւ։ Չի կարելի սպասել, որ հանրապետության տարածքը վերածվի գորշ, ծառազուրկ քարքարուտի։ Չէ՞ որ մենք անտառ չենք ստացել մեր երիցս անցած ծնողներից ու պապերից։ Չէ՞ որ նրանք շատ ավելի փոքր ու դժնդակ պայմաններում չեն կորցրել իրենց մարդկային դեմքը, չէ՞ որ այս արարմունքը չի բխում հայի էությունից, անհարիր է նրա սովորույթներին ու ոգուն։

Մեղավորը միայն ծառ կտրողը չէ։ Կատարվածի համար մեղավոր ենք ազգովի մեծից փոքր, Հանրապետության նախագահից մինչեւ շարքային քաղաքացին, մտավորականն ու բանվորը, քաղաքաբնակն ու գյուղացին՝ բոլորը, քանզի բոլորս ենք թերացել մեր պարտականությունները կատարելիս։

Ուրեմն եւ ազգովի պետք է դիմագրավել մեր ձեռքերով մեր գլխին բերած պատուհասին։

Եկեք այս գարնանը ծառ տնկենք, ինչպես տնկել ենք դարեր շարունակ, ինչպես տնկել ենք վերջին յոթանասուն տարում հաճախ ինքներս մեզ խաբելով ու ոչ կարեւոր բաների հետեւից վազելով, բայց եւ այնպես, ինչպես չենք տնկել երբեք՝ ազգովի, որպես սրբազան ցանկություն, որպես միասնաբար գործելու, մեր ձեռքերով մեր տունը շենացնելու ճանապարհի սկիզբ, որպես միապաղաղ, ճնշող, բացասական զգացմունքների ոլորտից դեպի հույս, կյանք, բարգավաճում տանող դժվարագույն երթի առաջին քայլ, որպես իրար նկատմամբ թերահավատությունից, անվստահությունից ու դժգոհությունից դեպի հավատ, իրար թիկունք կանգնելու, սատարելու բնական պահանջ, որպես մեր հավերժության եւ մշտական վերընձյուղման հզոր ծլում։

Թող հանրապետության ամեն մի բնակիչ մի ծառ, մի թուփ տնկի հանուն իր ու իր երեխաների ապագայի, հանուն մեր հայրենիքի վաղվա լավ օրվա, ի բարօրություն եւ ամրապնդում մեր կայացող պետականության։

Կազմակերպված ու մեր կատարելիք գործի կարեւորության խոր գիտակցությամբ մասնակցենք գարնանային ծառատունկին։ Թող այն դառնա մեր երազներում փայփայած բոլոր ազգանվեր գործերի իրականացման երաշխիքը։

Եւ ուրեմն, ի գործ։

ՀՀ ԼՈՒՍԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ծառատունկը նախապատրաստելու եւ տնկիների հետագա խնամքը կազմակերպելու նպատակով բացված է հաշվարկային հաշիվ։ Բոլոր անհատ անձինք եւ կազմակերպությունները կարող են դրամական փոխանցումներ կատարել Սպանդարյանի շրջանային Պետբանկի 2700867 (կոդ 370101503) հաշվին՝ փոխանցման թերթիկի մեջ նշելով «Ծառատունկ» խորագիրը։

digitised by A.R.A.R.@

ՎՐԱՍՏԱՆ-ԱԲԽԱԶԻԱ

Դիմակայության հինգերորդ ամիսը

կարգավորման առումով վրացական ղեկավարությունը ձեռնարկեց հետևյալ քայլերը. առաջին հերթին դիմեց ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդին՝ առաջիկա նիստում ՄԱԿ-ի խաղաղարար ուժերն Աբխազիա մտցնելու հարցը քննարկելու խնդրանքով: Բացի դրանից, ուղերձը պարունակում էր Վրաստանի սահմանակից երկրների հանդեպ դիմում. ընդունելու խնդրանք՝ հանրապետության ներքին գործերին չմիջամտելու վերաբերյալ: Իսկ Էդուարդ Շևարդնաձեն վրացական հեռուստատեսությամբ հարցազրույցի ժամանակ հայտարարեց, թե մտադիր է «Աբխազիայի հետ հակամարտության փաստաղ կարգավորման վերաբերյալ առաջարկություն մտցնել», համարելով, որ Աբխազիայի հետ պատերազմը տևական չպետք է լինի, և ինքն ամեն ինչ կանի «Աբխազիայում պատերազմը խաղաղ ճանապարհով կարգավորելու համար»: Մոտավորապես նույնն է հայտարարել նաև ամսվա վերջին տասնօրյակում Վրաստանում գտնված ԵԱՀԽ-ի առաքելության ղեկավար Իշտվան Դյարմաթին, չնայած այն բանին, ինչպես կարծում է Շևարդնաձեն, որ Արծինբայի հետ բանակցելը չափազանց բարդ է: Վրացական կողմի դիրքորոշումը, Է. Շևարդնաձեի բառերով, այսպիսին է. Աբխազիայում իշխանավարություն եղել է, կա և կլինի:

Իրադարձությունների աբխազական տարբերակը

Ամսվա սկզբին աբխազական ստորաբաժանումները կարողացան անցնել Գումիստա գետը և մարտերով հետախուզեցին գետի ձախ ափին ու Սուխումի հյուսիս-արևմտյան մասում: Ժամանակավորապես հաջողվեց հսկողություն սահմանել Աչադարա գյուղի վրա. շարքից հանվեց վրացական զորքերի 9 կրակակետ, ոչնչացվեց 1 տանկ, երկու «Գրադ» կայանք, երեք հրանոթ: Համաձայն Աբխազիայի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության գլխավոր շտաբի պետ Ս. Սոսնալիևի հայտարարության, հետախուզական խմբի առջև դրված խնդիրը կատարված է: Ամսվա ընթացքում Օչամչիրայի շրջանում, Օչամչիրա-Տղվարչել ուղղությամբ, Գվադրա, Թամիշ, Պոկվ և Լաբրա բնակավայրերի գոտում տեղային մարտերն առավելություն չտվեցին վրացական կողմին: Ավելին, աբխազական պարտիզանների հետախուզական-դիվերսիոն խումբը Թամիշ գյուղի մոտ զառիթափից գլորեց զինվորական բեռով գնացքը. իսկ ամսվա սկզբին աբխազական միավորումները մտան հայկական Արարա գյուղը: 70 խաղաղ բնակիչների ճակատագիրը, որոնց պատանդ էին վերցրել վրացիները, առայժմ նման անհայտ է:

Հունվարի կեսերին ամփոփվեցին Վրաստանի ու Աբխազիայի միջև զինված դիմակայության 5 ամիսների որոշ «արդյունքներ»: Այդ ընթացքում շրջանում զոհվել է ավելի քան երկու հազար մարդ: Մոտավորապես այդ նույն ժամանակ Ռուսաստանում Աբխազիայի լիազոր ներկայացուցչի լրատվական ծառայությունը հանդես եկավ հայտարարությամբ, որտեղ հաստատվում էր, որ վրացական աղբյուրների տարածած լուրը իրականությանը չի համապատասխանում: Լրատվական ծառայության հայտարարությունը ստորագրած Տատյանա Գոլինան ավելացնում է, որ այն պահին, երբ Թբիլիսիի հաղորդման համաձայն, Գուդաուտայում «խփել են Վ. Արծինբային», նա եղել է Մոսկվայում: Վրացական քարոզչության կողմից փաստերի կեղծման մեջ հանրությանն Օսանկինոյից «Իտոգի» ծրագիրը դիտող ԱՊՀ միլիոնավոր հեռուստադիտողներ:

Հակամարտության կարգավորման համար Աբխազիայի Գերագույն խորհրդի նախագահ Վ. Արծինբան դիմեց Կաբարդինա-Բալկարական Հանրապետության նախագահին, Ադըղեի և Կարաչայ-Չերքեզիայի ղեկավարությանը աբխազա-վրացական հակամարտության կարգավորման միջնորդ լինելու համար: ԿԲՀ-ի նախագահ Վալերի Կոկովի դիրքորոշման վերաբերյալ այս հարցում կարելի է նշել, որ նա անհրաժեշտ է համարում վերադառնալ 1992 թ. օգոստոսի 14-ին գոյություն ունեցող ստատուս-քվոյին, որը մասնավորապես ենթադրում է Աբխազիայի ԳԽ վերադարձը Սուխում, նրա նորմալ գործունեությունը, ինչպես նաև վրացական զորքերի դուրս բերումը Աբխազիայի տարածքից: Այս խնդրի լուծումից հետո, գտնում է ԿԲՀ-ի նախագահը, կողմերը պետք է նստեն բանակցությունների սեղանի շուրջ՝ վիճելի բոլոր հարցերի վերաբերյալ: Վրաստանի և Աբխազիայի հետագա փոխհարաբերությունները, Վալերի Կոկովի կարծիքով, պետք է կառուցվեն ֆեդերալ հիմունքներով:

Սակայն, չնայած այս դիմումին, Աբխազիայում հիանալի հասկանում են, որ հակամարտությունը կարգավորող գլխավոր գործող անձի դերում կարող է հանդես գալ միայն Ռուսաստանը: Այդ մասին Մոսկվայում մասնավորապես խոսեց Աբխազիայի Հանրապետության ԳԽ պատգամավոր Զաուր Աչբան. «Մենք չափազանց շնորհակալ ենք Ռուսաստանից նրա դիրքորոշման համար, մասնավորապես Գերագույն խորհրդին, սակայն Ռուսաստանին արժե հանդիմանել այն բանի համար, որ նա հարկ եղած չափով չի օգտագործում տնտեսական լծակներն ընդդեմ Վրաստանի», հայտարարեց Աչբան: Որքան աբխազական կողմին հայտնի է, Աբխազիայում զինված հակամարտության 4 ամիսների ընթացքում Ռուսաստանը Վրաստանին տվել է մոտ 50 միլիարդ ռուբլու վարկ: Այժմ Մոսկվայում են գտնվում Վրաստանի կառավարության ներկայացուցիչները՝ 20 միլիարդի տեխնիկական վարկ ստանալու նպատակով»: Զաուր Աչբան ընդգծեց, որ Աբխազիան արդեն կես տարի է զուր փորձում է միլիարդանոց վարկ ստանալ՝ պարեն գնելու համար: Աբխազական ղեկավարության տեղեկությունների համաձայն, Ռուսաստանը Վրաստանին տալիս է նաև ռազմամթերք: «Կիտովանիի վերջերս Մոսկվա կատարած այցի ժամանակ, հայտարարեց Աչբան, պայմանավորվածություն է ձեռք բերվել 19 միլիոն փամփուշտ Վրաստանին տալու վերաբերյալ:

Վրաստանի գործողությունները ու ոչ կոնստրուկտիվ քաղաքականությունը մեզ մղում են անկախության և միջազգային ճանաչման պահանջներին: Իսկ պատժե մենք պայքարում ենք միայն հականառ կողդին Աբխազիայի տարածքից դուրս հանելու համար»:

Հունվարի 27-ին Գուդաուտայում վրաց-աբխազական հակամարտության կարգավորման ուղիների քննարկման և որոնման շրջանակներում հանդիպում կայացավ ԵԱՀԽ-ի առաքելության ներկայացուցիչների և Աբխազիայի ԳԽ արտաքին մանյան գործերի գծով հանձնաժողովի միջև: Հանդիպման ընթացքում աբխազական կողմն ընդգծեց իր հավատարմությունը հակամարտության կարգավորման խաղաղ սկզբունքներին:

Այդ ընթացքում Սուխումի վրացական ղեկավարությունը կազմակերպեց այսպես կոչված «Աբխազիայի փրկության կոմիտե», որն ընդունեց դիմում ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալիին և Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինին: Դիմումի հեղինակներն Աբխազիայի բոլոր դժբախտությունների մեղավորը համարում են Գերագույն խորհրդին և պահանջում են «հնարավորություն ընձեռել վրացիների ու աբխազների միջև ծագած հակամարտության ներքին խնդիրներում կողմնորոշվելու, պահպանել հավասարիրավ հարաբերությունները Մեծ Ռուսաստանի և Վրաստանի միջև», որի «քաղաքիչ մասն է կազմում Աբխազիան»: Նամակի հեղինակներն իրավունք են պահանջում, որն իրականում նրանց տրված է, սակայն նրանց չհաջողվեց ճնշել դիմադրությունն Աբխազիայում այն հաշվով, որ հետո «խենք վերադծեին»:

Կողմնակի հայացք

Ռազմական տեսանկյունից աբխազա-վրացական հակամարտությունը փակուղի մտավ: Ռազմական գործողությունների գոտին սահմանափակվում է Գումիստա գետի վրա դիմակայությամբ (հրետանային մենամարտեր, փոխհրաձգություններ, ջրային սահմանը հաղթահարելու անհաջող փորձեր և այս, և այն կողմից), տեղային մարտերով Օչամչիրայի շրջանում, ուղղաթիռային շրջափակմամբ: Կենդանի ուժի ու տեխնիկայի ճնշող առավելություն ունեցող վրացական ռազմական մեքենան բացահայտ «դեմ առավ» լեռներում, հենց որ բախվեց առավել կազմակերպված հյուսիս-կովկասյան ու աբխազական ստորաբաժանումների հետ: Այժմ Վրաստանում հավանաբար այնքան էլ չեն սիրում հիշել վրացական զորքերի հրամանատար Գ. Կարկարաշվիլու հայտարարությունը «արագ ու լիակատար հաղթանակի» մասին: Ռազմական գործողություններին բնորոշ դարձավ հաղորդակցության ուղիների, լեռնային անցումների ու շրջանցումների, բնակավայրերի ու կարևոր օբյեկտների համար լարված պայքարը: Այս ամենը զգալիորեն ցածրացնում էր ստորաբաժանումների շարժունակությունն ու ճկունությունը, դժվարացնում ռազմական տեխնիկայի կիրառությունը, հատկապես տանկերի ու հրետանու: Ի լրումն վերն ասվածի, փաստորեն ռազմական կազմավորման տեսակետից անկայուն վրացական բանակն անպատրաստ դուրս եկավ: Վրաստանի պաշտպանության նախարարի առաջին տեղակալ, զինված ուժերի հրամանատար գեներալ-լեյտենանտ Անատոլի Կամկամիձեի կարծիքը մասնավոր բանակային ստորաբաժանումներ ստեղծելու կապակցությամբ միայն մասնակի արդյունք տվեցին:

Աբխազական կողմը բարձունքները, լեռնանցքները, ճանապարհային հանգուցակետերը և կարևոր այլ տեղամասերը պահպանելու համար հենակետերի հմուտ նախապատրաստմամբ կարողացավ ստեղծել բավական կայուն պաշտպանություն: Իրականացվում էր կայուն հսկողություն, հետախուզություն (այդ թվում նաև մարտերով), սարքվում էին դարաններ ու ականապայթուցիչ արգելափակոցներ: Այս ամենը հակառակորդից ավելի լավ տեղանքն իմանալու հետ միասին, հավասարեցնում էր կողմերի հնարավորությունները:

Զինվածության հետագա ավելացումը կամ խմբավորումների թվաքանակի մեծացումը չէին հանգեցնում իրադրության էական փոփոխության:

Հասկանալով զինված դիմակայության անհեռանկարությունը, Վրաստանի ղեկավար Է. Շևարդնաձեն դարձավ սկզբունքորեն հակամարտության խաղաղ կարգավորման կողմնակից: Սակայն գտնվելով աջ արմատական ուժերի մշտական ճնշման տակ, որոնք ամբողջությամբ հսկում էին իրադրությունը կազմավորվող բանակում, նա չունի քաղաքական խաղի համար անհրաժեշտ ազատությունը: Այս իրավիճակում Շևարդնաձեն մասնավորապես ներողամտություն է ցուցաբերում վրացական կայսերական պատվախնդրության հանդեպ՝ մշտապես խոսելով «անջատողականության», «Աբխազիայի խորհրդարանում մանդատների անարդար բաշխման և անօրինականության» մասին (հիշեցնեմ միայն, որ Աբխազիայի Հանրապետության ԳԽ-ում ընտրությունների վերաբերյալ օրենքն ընդունվել էր դեռևս Զվիադ Գամսախուրդիայի օրոք և խելամիտ փոխզիջում էր երկար բանակցություններից հետո):

Ի դեպ, Վրաստանում կան քաղաքական ուժեր, որոնք հավակնում են, որ Է. Շևարդնաձեն ամբողջությամբ չի վերահսկում իրադրությունը բանակում: Վրաստանի ազգային դեմոկրատական կուսակցության նախագահ Գ. Ճանտուրիան մասնավորապես հայտարարել է, որ ունի Վրաստանի պաշտպանության նախարար Թենգիզ Կիտովանիի աշխատակիցներից մեկից ստացած հավաստի տեղեկություններ վերջինիս կողմից ռազմական հեղաշրջում նախապատրաստելու մասին: Ճանտուրիան հաղորդում է, որ հեղաշրջումը նախապես նախատեսվել է հունվարի 7-ին, սակայն հանգամանքների բերումով Կիտովանին չի իրականացրել այն: Ճանտուրիայի կարծիքով, Կիտովանին չի դադարեցնի իշխանությունը կրկին ձեռք բերելու փորձերը, որը նա ունեցել մինչև: Ըստ նրա ունեցած տեղեկության, Կիտովանին կապեր էր պահպանում Մենգրելիայի Գամսախուրդիայի վերադարձի կողմնակից զինված խմբավորումների ղեկավարների հետ, բացի դրանից, Կիտովանին հանդիպել է Վրաստանի խորհրդարանում Զվիադ Գամսախուրդիայի ներկայացուցիչ Ակակի Ասաթիանիի հետ, որն այժմ խորհրդարանի անդամ է և ավանդապահների կուսակցության նախագահը: Ճանտուրիայի կարծիքով, պատրաստվող դավադրության վերաբերյալ լուրերը չէին կարող չհասնել Էդուարդ Շևարդնաձեին, սակայն Ճանտուրիան չգիտի, թե ինչ միջոցներ է ձեռնարկել կամ ձեռնարկելու պետության ղեկավարը: Թ. Կիտովանին ինքը հերքել է այդ ենթադրությունները: Հետաքրքիր է սակայն այն, որ Կիտովանին նույնպես մեկ տարի առաջ Թբիլիսիում տեղի ունեցած իրադարձությունները որակում է «որպես անհեթեթ պուտչ», այն դեպքում, երբ նախկինում նա ասում էր, թե դա եղել է «ժողովրդական ապստամբություն»: Այս ամսվա ընթացքում տեղի ունեցած մի շարք իրադարձությունները խոսում են այն մասին, որ վրացական բանակի որոշ զինվորական միավորումներ միտումնավոր ապակայունացնում են երկրի ներքին իրադրությունը:

Այսպես, հունվարի 8-ին Վրաստանի հատուկ նշանակության միավորումները գրավել են Անդրկովկասի ռազմական օկրուգի չափիչ լաբորատորիան: Հունվարի 28-ին ահաբեկիչները Գորիի մոտ հարձակվել են Բաքու-Թբիլիսի գնացքի վրա: Բռնվածների մեջ են եղել Վրաստանի պաշտպանության նախարարության արագ կողմնորոշման կորպուսի անդամները:

Ստեղծված իրադրության մեջ կարելի է որոշակիորեն ասել, որ Վրաստանում աբխազա-վրացական հակամարտության խաղաղ կարգավորման նախաձեռնությունները կարող են հաջողվել այն դեպքում, երբ վրացական բանակը դուրս բերվի Կիտովանիի ազդեցության ոլորտից (վերջինս հակամարտության ուժային միջոցներով լուծման բացահայտ կողմնակից է): Որքան էլ հակասական է, դա կարող է տեղի ունենալ միայն այն դեպքում, երբ սկսվի վրացական մշտական բանակի կազմավորման գործընթացը, այսինքն միայն իրենց անմիջական հրամանատարներին ենթարկվող առանձին ջոկատներից ու ստորաբաժանումներից կստեղծվի կանոնավոր բանակ:

Այդ դեպքում քաղաքական առումով հակամարտության ուժային միջոցներով լուծման կողմնակիցների հեռացումն իր հետևից անպատեհություններ չի բերի: Սակայն դրա համար ժամանակ է պետք: Այժմ վրացական բանակի հրամկազմի փոխհարաբերությունները զգալիորեն հիմնված են Թ. Կիտովանիին ու նրա մերձավորներին նվիրվածության սկզբունքների վրա:

Հակամարտության վերացման երկրորդ անմիջական պայմանը ռուս-վրացական բանակցությունների հաջող ավարտն է: Վերջիններիս արդյունքում պետք է ստորագրվի միջպետական միջպետական հարաբերությունների հիմերը, տնտեսական ու ֆինանսական հարցերը, Վրաստանում ռուսական զորքերի կարգավիճակը վերջնականապես որոշող փաստաթղթերի ծրար: Միայն այդ դեպքում Ռուսաստանը, որի ձեռքում են անկասկած գտնվում այս հակամարտության լուծման բանալիները, հաջողությամբ կկիրառեր իր առաջնայնությունը: Սակայն դրա համար էլ է ժամանակ պետք, հաշվի առնելով, որ բանակցությունները դժվարությամբ են ընթանում, իսկ վրացական խորհրդարանում և հասարակության մեջ գոյություն ունի լուրջ ընդդիմություն Վրաստանի ռուսական կողմնորոշման հանդեպ:

Բայց անգամ այս երկու պայմանները կատարելու դեպքում էլ հաշտության վերաբերյալ բանակցությունները դժվար կընթանան, հաշվի առնելով աբխազա-վրացամենգրելական հարաբերությունների բարդ կծիկը:

ԴԱՎԻԹ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ
«Նոյյան Տապան» տեղեկատվական վերլուծական կենտրոն

digitised by A.R.A.R.@

Միջին Արեւելք

415 ՊԱՂԵՍՏԻՆՑԻՆԵՐԻ ՀԱՐՑԸ ԼՈՒԾՈՒՄ Է ՊԱՀԱՆՋՈՒՄ

Իսրայելի կողմից 415 պաղեստինցի խափանականների արտաքսումն այսօր դարձել է լուրջ քաղաքական հարց, որը հետզհետէ ուռճանալով եւ ճեղքելով իր նեղ սահմանները, արդեն ստացել է միջազգային երանգ ունեցող խնդիր։ Պաղեստինցիներին բռնագաղթեցնելու երեւույթը նորույթ չէ Իսրայելի պատմության մեջ։ Սակայն այս անգամ դա տեղի ունեցավ այնպիսի հանգամանքներում, երբ մի կողմից միջինարեւելյան բանակցությունների ընթացքը զրոյական կետից տեղ[illegible] էր առնում, մյուս կողմից, երբ Վաշինգտոնում իրականացել էր հեռանես Բիլ Քլինթոնի հաղթանակը։ Թել-Ավիվի հաշվարկները գլխավորապես հիմնված էին վերջինիս նոր վարչակազմի ԱՄՆ-ի իշխանության գլուխ գալու վրա։ Փաստորեն, Իսրայելը ակնկալում էր, որ 415 պաղեստինցիների հեռացումը կունենա նույն այն թույլ արձագանքները, որոնք նախկինում կատարվում էին նման արարքների հանդեպ։ Սակայն, ըստ երեւույթին, խնդիրը լուրջ բնույթ ստացավ, որը դժվար կացության մեջ դրեց եւ Թել-Ավիվին, եւ Վաշինգտոնին, մանավանդ ՄԱԿ-ի ընդունած 799 որոշումից հետո, ըստ որի նրանք պետք է անհապաղ վերադարձվեն իրենց բնակավայրերը։ Բանն այն է, որ Իսրայելի կողմից նման բռնարարքները առայժմ մնացել են անպատիժ ԱՄՆ-ի հովանավորության եւ նրա կողմից հաճախ վետոյի իրավունքի գործադրման շնորհիվ։

Ավելի քան 400 պաղեստինցիների արտաքսման փաստը բացասաբար ընդունվեց ոչ միայն արաբների, այլ ողջ աշխարհի եւ հատկապես Եվրոպական ընկերակցության կողմից, որը քաղաքական դիտորդների գնահատմամբ դրական տեղաշարժ էր Եվրոպայի, ի տարբերություն ԱՄՆ-ի, միջինարեւելյան քաղաքականության մեջ։ Ինչեւէ, պաղեստինցիների ազատագրության կազմակերպությունը (ՊԱԿ), օգտվելով միջազգային դրական այս մթնոլորտից, ծանրամուխ եղավ ՄԱԿ-ի կուլիսներում ակտիվ դիվանագիտական գործունեության։ Այս առումով ՊԱԿ-ը Անվտանգության խորհրդին ներկայացրեց մի դիմում, որում պահանջվում է պատժամիջոցներ կիրառել ընդդեմ Իսրայելի։

Ըստ դիտորդների, եթե ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը քննարկի Թել-Ավիվի դեմ պատժամիջոցների գործադրման հարցը, ապա դա փորձաքար կլինի Միջին Արեւելքում ԱՄՆ-ի վարած քաղաքականության համար, քանզի բողոքի մեծ ալիք է բարձրացել արաբական աշխարհում եւ դրա սահմաններից դուրս, ԱՄՆ-ի երկդիմի քաղաքականության դեմ։ Նրանք Վաշինգտոնին մեղադրում են շրջանում «երկու չափանիշ»-ի քաղաքականություն կիրառելու մեջ։ Այսինքն, այն դեպքում, երբ Վաշինգտոնը չի զլանում ՄԱԿ-ի պատժամիջոցները գործադրել արաբների (Իրաք, Լիբիա) նկատմամբ, ամեն գնով փորձում է Իսրայելին զերծ պահել պատիժներից։

Ակնհայտ է, որ երբ Ցիցխակ Ռաբինի կառավարությունը դեկտեմբերի 17-ին ընդունեց հեռացման որոշումը, նա նպատակ ունէր առավելագույնս ձգձգել արաբ-իսրայելական բանակցությունների ընթացքը եւ նույնիսկ լուրջ վտանգի ենթարկել այն, հույս ունենալով ստանալ Բ. Քլինթոնի վարչակազմի աջակցությունը, որը Սպիտակ տուն հասավ հրեական համայնքի եւ լոբբիի ֆինանսական եւ քաղաքական լայն աջակցությամբ։ Սակայն միջազգային ճնշումն Իսրայելի նկատմամբ ավելի մեծ էր, քան վերջինիս սպասումները, ուստի նա դիմեց մանեւրելու քաղաքականության, առաջ քաշելով «միջանկ լուծում»-ներ, որոնք նպատակ ունեին արտաքսմանը տալ ոչ թե քաղաքական, այլ զուտ իրավական երանգ։ Այդ լուծումները հիմնովին մերժվեցին իրենց հայրենիքից բռնագաղթված պաղեստինցիների կողմից, որոնք լավ են գիտակցում իրենց ծոցում գտնվող խաղաղարարի քաղաքական կողմը։ Նրանց այս կեցվածքն ինքնաբերաբար կարծրացրեց նաեւ արաբական եւ հատկապես Իսրայելին օգնող պետությունների եւ ՊԱԿ-ի դիրքորոշումը, որոնք բացահայտորեն հայտնեցին իրենց թերահավատությունն այն մասին, որ եթե Վաշինգտոնը չի ջանում բավարար ճնշում գործադրել Թել-Ավիվի նկատմամբ՝ ՄԱԿ-ի 799 բանաձեւի իրագործման համար, ապա ինչպես նրանից հուսալ, թե նա կիրագործի ՄԱԿ-ի 242 եւ 338 բանաձեւերը, որոնք պահանջում են իսրայելյան զորքերի հեռացումն արաբական գրավյալ հողերից, ինչպես նաեւ ճանաչել պաղեստինցիների քաղաքական ինքնորոշման իրավունքը, որոնք կազմում են արաբա-իսրայելական բանակցությունների առանցքը։

Այդ բանակցությունների 9-րդ փուլի կայացումն առայժմ առկախ է մնում, քանի դեռ չեն հայրենադարձվում 415 պաղեստինցիները ըստ ՄԱԿ-ի 799 որոշման, քանզի նույն շրջանում ԱՄՆ-ի երկդիմի քաղաքականությունը, որն Իսրայելին գերադաս է համարում միջազգային օրենքի նկատմամբ, միանգամայն կարող է փակել արաբ բանակցողների ճանապարհը դեպի Վաշինգտոն, մի ճանապարհ, որն սկսվելու է Հարավային Լիբանանի այն հատվածից, որտեղ 1992 թ. դեկտեմբերի 17-ից գտնվում են իրենց բնակավայրերից քաղաքական պատճառներով հեռացված 415 արաբ պաղեստինցիները։

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄՈՎՍԵՍՅԱՆ

Փարիզ

Սկանդալ. Բերեգովուան 1 մլն. ֆրանկ է վերցրել Միտերանի մտերիմից

Ներքին կյանքին վերաբերող ֆրանսիական մամուլի փետրվարի 4-ի հրապարակումից ուշադրության են արժանի կոմունիստական «Յումանիտե»-ի հրապարակումները նախընտրական մրցավազքի մասին եւ աջ մամուլի հրապարակումները վարչապետ Բերեգովուայի անվան հետ կապված մի խիստ նրբանկատ պատմության մասին։

Այսպես, «Յումանիտե»-ն կոմունիստներին հատուկ ժխտողականությամբ է արձագանքում նախընտրական մրցավազքում տարբեր կուսակցությունների առաջադրած ծրագրերին։ Թերթը գրում է. «Մինչ ժողովուրդը ապրում է մեծ եւ դրական փոփոխությունների ակնկալիքով, աջերն առաջարկում են բարեփոխումներ եւ տնտեսական վերելք, ձախերը՝ սոցիալական կարիքների բավարարմանն ուղղված նոր կողմնորոշում, իսկ էկոլոգիստները՝ պարզապես նորամուծություններ։ Այս բոլորը սոսկ խոսքեր են եւ ոչ ոք նպատակ չի հետապնդում նոր աշխատատեղեր ստեղծելու ուղղությամբ որոշակի քաղաքականություն տանել»։ Թերթն իր վրա է վերցնում հասարակական շահերի իրական պաշտպանի դերը եւ կոչ անում ժողովրդին ուշադրությունը սեւեռել ըստ ավելի կոնկրետ եւ հրատապ հարցերի վրա։

Ֆրանսիայի աջ մամուլն անդրադառնում է վարչապետ Բերեգովուայի անվան հետ կապված նախընտրական մրցավազքի պայմաններում սկանդալային բնույթ ունեցող պատմությանը։ Մամուլից իմանում ենք, որ ժամանակին Պիեր Բերեգովուան 1 միլիոն ֆրանկ է պարտք վերցրել նախագահ Ֆրանսուա Միտերանի մտերիմ արդյունաբերողներից մեկից։ Փարիզում շենք բնակարան ձեռք բերելու համար։ Մամուլը նշում է, որ «Բերեգովուան փողը վերցրել է մի մարդուց, որն իր կարողությունը դիզել է շնորհիվ Միտերանի հետ մտերմության»։

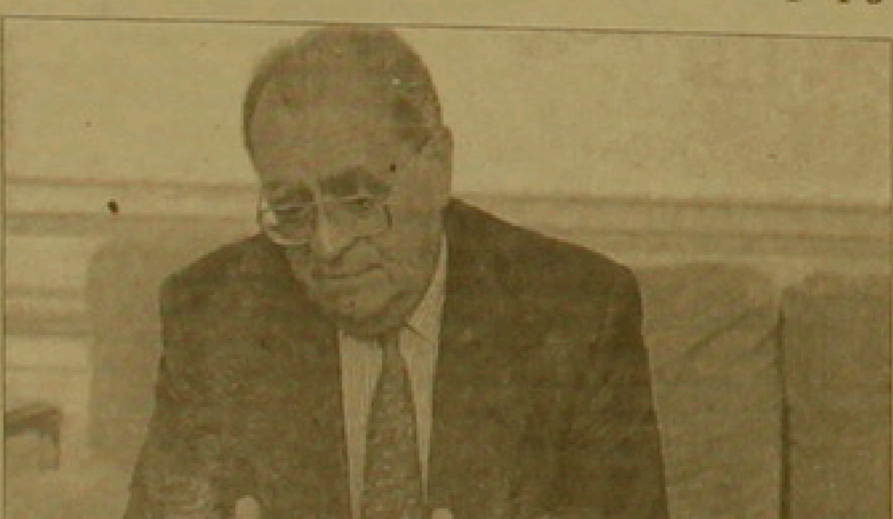

Մամուլը գտնում է, որ «փողը վերցնելուց առաջ Բերեգովուան պարտավոր էր փոքր-ինչ մտածել։ Դա հանցագործություն չէ։ Դա պարզապես բծախնդրության բացակայություն է ինչպես պետության, այնպես էլ սեփական անձի նկատմամբ»։

Միջազգային հարցերում ֆրանսիական մամուլը առաջնությունը դարձյալ տալիս է Բոսնիային եւ Իրաքին։ Այսպես, «Ֆիգարո»-ն «Բոսնիա։ Վաշինգտոնն անվստահություն է հայտնում» հոդվածում գրում է. «Քլինթոնի վարչակարգը հրաժարվում է սերբերին հանձնել Բոսնիայի մեծ մասը։ Բայց ներկայումս նա ոչ մի այլընտրանքային առաջարկություն չունի»։

Թերթի կարծիքով, Քլինթոնին հազիվ թե ցանկանում զինված միջամտության միջոցով հաջողվել լուծել այս հարցը, բայց նա կփորձի լորդ Օուենի միջոցով համոզել սերբերին, որոնք այժմ վերահսկում են Բոսնիայի տարածքի 70 տոկոսը, բավարարվել 43 տոկոսով։

«Լիբերասիոն»-ը եւս մեծ հոդված է տպագրել նախկին Հարավսլավիայում ազգամիջյան հակամարտությունների մասին «Խորվաթ Թուջմանի ռազմատենչ ռազմավարությունը» վերնագրով։ Թերթը գրում է. «Ազգի հայր դերն ստանձնած առաջնորդը ոգեշնչվում է միաժամանակ եւ դը Գոլով, եւ Տիտոյով։ Խորվաթների միջազգային հեղինակությունը խիստ տուժեց հարձակողական վերջին գործողությունների հետեւանքով եւ անգամ այնպիսի բարեկամական մայրաքաղաքում, ինչպիսին Բոննն է, վատ վերաբերվեցին այդ գործողություններին։ Սակայն Խորվաթիայում ոչ մեկին չանհանգստացրեց ՄԱԿ-ի եւ ողջ միջազգային հանրության բացասական վերաբերմունքը»։ Միաժամանակ, «Լիբերասիոն»-ի մեկնաբանը գտնում է, որ խորվաթների հարձակումը կարող է իսկապես ստիպել սերբերին երկխոսության գնալ։

«Ֆիգարո»-ի մեկ այլ հոդված նվիրված է Իրաքի շիաներին։ Թերթը հիշեցնում է, որ շիաները իրաքյան վարչակարգի դեմ ապստամբեցին 1991 թ. մարտին, օգտվելով դաշնակիցների կողմից Իրաքի բանակի ջախջախումից։ Սակայն այն ժամանակ Իրաքի վարչակարգն իր մեջ ուժ գտավ ճնշելու այդ ապստամբությունը, որի հետեւանքով տասնյակ հազարավոր շիաներ զոհվեցին, իսկ նրանց արքավայրերն ավերվեցին, թեեւ պաշտոնական Բաղդադը այդ բոլորի մեղքը բարդեց դաշնակիցների օդուժի վրա։ «Ֆիգարո»-ն գրում է. «Մի գեղեցիկ օր վրեժխնդրությունն անխուսափելի կլինի։ Ու թեեւ շիաների մոտ արդեն 14 դար է, ինչ գոյություն ունի նահատակի պաշտամունքը, սակայն ամենեւին պարտադիր չէ, որ նահատակները միշտ նույն ճամբարից լինեն»։

Տնտեսական շրջանակների «Էկո» թերթն իր խմբագրականում մեղադրում է միջազգային հանրությանն այն անտարբերության համար, որ նրանք ցուցաբերում են Զաիրի քաղաքական համակարգի փաստացի փլուզման նկատմամբ։ Թերթը գրում է. «Այն ժամանակ, երբ Զաիրի ողջ քաղաքական-հասարակական համակարգն ամբողջովին փլուզվել է, բոլորի հայացքները ուղղված են Կինշասայի կաթոլիկ եկեղեցու առաջնորդի վրա, որի ազդեցությունն ու բարոյական նկարագիրը կասկած չեն հարուցում։ Իսկ աֆրիկյան մայրաքաղաքը տասներորդ անգամ այցելած Հռոմի Պապ Հովհաննես-Պողոս 2-ի խորհուրդների քաղաքական հատվածներն աֆրիկացիները պետք է որ ավելի ուշադիր ունկնդրեն»։

Ըստ RFI-ի նյութերի պատրաստեց
ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Լուրերի Հոսք

ՄԱԿ-ը կքննի Բոսնիայի կարգավորման ժնեւյան ծրագիրը

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, օրերս ՄԱԿ-ում կսկսվեն Բոսնիայում խաղաղ կարգավորման ժնեւյան ծրագրի քննարկումները։ Դրանց մասնակցելու համար Վաշինգտոն ժամանեց Բոսնիայի սերբերի առաջնորդ Կարաջիչը։ Լրագրողների այն հարցին, թե ինչպես է նա վերաբերվում ԱՄՆ-ի նախկին պետքարտուղար Իգլբըրգըրի մեղադրանքներին եւ մասնավորապես «պատերազմի հանցագործ» որակմանը, Կարաջիչը պատասխանեց, որ Իգլբըրգըրն ինքը կարող է դատի տրվել բազմաթիվ հանցանքների, հատկապես պարբերական հակասերբ ելույթների համար, որոնք սրում էին իրադրությունը հակամարտության գոտում եւ մարդկային զոհերի պատճառ դառնում։ Կայանը հաղորդում է նաեւ, թե Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը դիմել է Միացյալ Նահանգներին պաշտպանելու խաղաղության ժնեւյան ծրագիրը, քանզի այն պաշտպանվել է բոլոր եվրոպական երկրների կողմից։ Բոսնիայի մահմեդականների առաջնորդ Իզեթբեկովիչը առայժմ հրաժարվում է մասնակցել ՄԱԿ-ի քննարկումներին, հույս ունենալով, որ Մ. Նահանգները չի պաշտպանի ժնեւյան ծրագիրը, այլ կառաջարկի մահմեդականների համար ավելի ձեռնտու տարբերակ։ «Ազատություն» կայանը հաղորդում է, որ ԱՄՆ-ի նախագահ Քլինթոնը հայտարարել է, թե ինքը կպաշտպանի ժնեւյան ծրագիրը, եթե հակամարտող բոլոր կողմերը հավանություն տան դրան։

Օզալը Քենեդուն խոստանում է աջակցել Հայաստանին

Ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» կայանը, ԱՄՆ-ում գտնվող Թուրքիայի նախագահ Թուրգութ Օզալը հանդիպել է կոնգրեսական Ջոզեֆ Քենեդու հետ։ Զրույցի ընթացքում Թուրքիայի նախագահը խոստացել է, որ Թուրքիան թույլ կտա իր տարածքով սննդամթերք տեղափոխել Հայաստան, միաժամանակ իրավունք վերապահելով իրեն ստուգելու բեռների պարունակությունը։ Թուրքիան կթույլատրի նաեւ իր տարածքով նավթի առաքումը Հայաստան եւ սերտ տնտեսական համագործակցության մեջ կմտնի Հայաստանի հետ Սեւծովյան երկրների տնտեսական համագործակցության շրջանակներում։

Ֆրանսիան քավում է իր մեղքը հրեաների առաջ

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, Ֆրանսիայի նախագահ Ֆրանսուա Միտերանի հրամանագրով հուլիսի 16-ը հռչակվել է «Ֆրանսիայում հակասեմիտական եւ ռասիստական հետապնդումների զոհերի հիշատակի օր»։ Կայանը հիշեցնում է, որ 1942 թ. այդ օրը Վիշիի ֆաշիստամետ վարչակարգի ոստիկանությունն իրականացրեց «Գարնանային քամի» գործողությունը, որի զոհը դարձան 13000 հրեաներ, այդ թվում 3000 երեխա։ Ֆրանսուա Միտերանն առաջին ֆրանսիացի պետական գործիչն է, որը պաշտոնապես ճանաչեց ֆրանսիացիների մեղքը երկրորդ աշխարհամարտի ժամանակ հրեաների նկատմամբ հետապնդումների մեջ։

Արաբա-իսրայելական բանակցությունները հետաձգվել են

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, ԱՄՆ-ի պետքարտուղարության ներկայացուցիչը հայտարարել է, որ արաբ-իսրայելյան բանակցությունները հետաձգվում են անորոշ ժամանակով։ Իսրայելի վարչապետ Ցիցխակ Ռաբինը օրերս կմեկնի Վաշինգտոն նախագահ Բիլ Քլինթոնի հետ խորհրդակցություններ անցկացնելու նպատակով, իսկ փետրվարի կեսերին ԱՄՆ-ի նոր պետքարտուղար Ուորըն Քրիստոֆըրը կայցելի Միջին Արեւելք՝ արաբ-իսրայելյան բանակցությունների շարունակման խնդիրը կարգավորելու համար։

digitised by A.R.A.R.@

Լուրեր Հաստ

Պետրովսկին ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի տեղակալ

Հայտնի ռուս դիվանագետ Վլադիմիր Պետրովսկին, որն անցյալում նախկին ԽՍՀՄ արտգործնախարար էդուարդ Շեւարդնաձեի տեղակալն էր, շարունակում է զբաղեցնել ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի տեղակալի պաշտոնը: Այդ մասին «ԻՏ»-ին տված հարցազրույցում հայտարարեց Ռուսաստանի արտգործնախարարության միջազգային կազմակերպությունների վարչության պետի տեղակալ Ալեքսանդր Գորելիկը: Նրա խոսքերով, «Պրավդա» թերթի մեկնաբանությունն այն մասին, որ ռուս դիվանագետները «պաշտոնից հանվել եւ ժնեւում երկրորդական պաշտոնի են նշանակվել», առնվազն վիպեցնում է: «Ռուսաստանը ոչ միայն պահպանել է ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի տեղակալի պաշտոնը, այլ ՄԱԿ-ի պատմության մեջ առաջին անգամ մեր երկրի ներկայացուցիչը կգլխավորի այդ կազմակերպության ինքնուրույն ստորաբաժանումը՝ ժնեւի բաժանմունքը», պարզաբանեց Ա. Գորելիկը: Այդ դեպքը «որոշ չափով անհասկանալի է»: Ա. Գորելիկի խոսքերով, նոր նշանակումը կարելի է դիտել որպես պաշտոնի բարձրացում եւ Վ. Պետրովսկու պրոֆեսիոնալ եւ մարդկային հատկությունների արժանի գնահատում:

Տաջիկստանի բանակի ստեղծման շուրջը

Հինգշաբթի օրը Դուշանբեում Տաջիկստանի խորհրդարանի նախագահ էմոմալի Ռախմոնովը հանդիպում է ունեցել Ռուսաստանի պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովի հետ: Քննարկվել են սահմանի ամրապնդման եւ Տաջիկստանի ազգային բանակի ստեղծման հարցերը: Պ. Գրաչովը հանդիպումից հետո հայտարարել է, որ Տաջիկստանում կմնա Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարության 31 ներկայացուցիչ, որոնք հանրապետության ղեկավարության խնդրանքով կաջակցեն Տաջիկստանի բանակի ստեղծմանը: Պ. Գրաչովը իր այցի հիմնական նպատակների թվում նշել է նաեւ Տաջիկստանում տեղաբաշխված 201-րդ ռուսական դիվիզիայի կարգավիճակի եւ Տաջիկստանի ռազմաօդային պաշտպանության հարցերի լուծումը: «Ռուսաստանը, ինչպես Համագործակցության մյուս պետությունները, այստեղ ունեն որոշակի ռազմավարական շահեր», ասել է նա:

Թուրքիան Վրաստանին կհատկացնի 50 մլն. դոլլար

Վրաստանի կառավարական պատվիրակությունը փոխվարչապետ Ռոման Գոցիրիձեի գլխավորությամբ փետրվարի 8-ին կմեկնի Թուրքիա, «ԻՏ»-ին հայտնեցին նրա քարտուղարությունում: Պատվիրակությունը Թուրքիայի միասնական բանկի ղեկավարության հետ բանակցություններ կվարի Վրաստանին 50 մլն դոլլար վարկի հատկացման շուրջ:

Վրացական անձնագրեր

Փետրվարի վերջին Վրաստանը կստանա Ֆրանսիայում տպագրված ինքնության վկայականների առաջին խմբաքանակը, որոնք կփոխարինեն գոյություն չունեցող պետության՝ ԽՍՀՄ-ի անձնագրերին: Ակնկալվում է, որ առրիլին կստացվեն ազգային տարադրամի առաջին նմուշները: Սակայն, ինչպես հայտնի է, դրա կիրառությունն առայժմ չի նախատեսված էդուարդ Շեւարդնաձեի վերջերս արած այն հայտարարության համաձայն, որ Վրաստանն առայժմ կմնա ռուբլու գոտում:

Ռուցկոյն ուզում է լուծել ռազմագերիների հարցը

Աֆղանստանի խորհրդային նախկին ռազմագերիների հարցն այս տարի կլուծվի, հայտարարել է Ռուսաստանի փոխնախագահ Ալեքսանդր Ռուցկոյը Վոլգոգրադում, փետրվարի 3-ին «աֆղանցիների» եւ նրանց մայրերի հետ կայացած հանդիպման ժամանակ: Ռուցկոյը հայտնել է, որ այդ հարցի առթիվ ինքը ստեպ կապ է հաստատել ԱՄՆ-ի փոխնախագահ Ալբերտ Գորի հետ, որը «խոստացել է մասնակցել» նախկին խորհրդային ռազմագերիների խնդրի լուծմանը:

Մշակույթ

Նախորդ տարվա ավարտը երաժշտական այս նվագախմբի համար նշանավորվեց արտասահմանյան երկու ուղեւորություններով դեպի Հունաստան եւ Ավստրիա: Մենք արդեն գրել ենք Հունաստանում մեր երաժիշտների ունեցած հաջողությունների մասին, իսկ ավստրիական հյուրախաղերը, կարծում ենք, շատերը դիտեցին: Բանն այն է, որ Սուրբ Ծննդին նվիրված տոնական համերգը ուղիղ եթերով հեռարձակվեց եվրոպական բոլոր երկրներ:

Վերադարձից շատ չանցած նվագախմբի անդամները սկսեցին տենդագին նախապատրաստվել այս տարվա համերգաշրջանին: Չնայած ցրտաշունչ եղանակին, «Արամ Խաչատրյան» տաճարում համերգասրահի բեմի վրա օրվա բոլոր ժամերին փորձեր են անում երաժիշտները, պատրաստում իրենց պարտիաները: Առանց չափազանցության սա այսօր մեր հանրապետությունում գործող միակ մշակույթի օջախն է, որ շարունակում է ապրել լիարյուն ստեղծագործական կյանքով: Միակ փոփոխությունը թերեւս, որ պետք է նշել, այն է, որ ավանդական ուրբաթների փոխարեն համերգները տեղափոխվում են կիրակի օրերը, ժամը 14-ին:

Ինչ վերաբերում է համերգային ծրագրերին, ապա դրանք արդեն խնամքով կազմված են եւ ընդգրկում են ինչպես հայ, այնպես էլ համաշխարհային երաժշտարվեստի բազմաթիվ նմուշներ: Հետաքրքիր հանդիպումներ են սպասվում սփյուռքահայ նվագավարներ Նորհան Արմանի եւ Ջորջ Փեհլեւանյանի հետ: Ինչպես միշտ, նվագախմբի հետ ելույթներ կունենան մեր եւ ոչ միայն մեր անհատ կատարողները:

Հայաստանի ֆիլհարմոնիկը վերսկսում է իր համերգաշրջանը

Խորհրդանշական է առաջին համերգը, որ նվիրված է Արամ Խաչատրյանի ծննդյան 90-ամյակին: Ընդհանրապես երաժշտական կյանքի այս կարեւոր իրադարձությունը կանխորոշելու է ներկա համերգաշրջանի ողջ ուղղվածությունը: Դեռեւս անցյալ տարվա ամառանը անգլիական ձայնագրող ընկերություններից մեկը նախաձեռնեց եւ մեր սիմֆոնիկի օգնությամբ ձայնագրեց հայ մեծ կոմպոզիտորի ստեղծագործությունների չորս լազերային ձայնասկավառակներ, որոնք շատ շուտով կթողարկվեն: Հայաստանի ֆիլհարմոնիկը պատրաստվում է նաեւ իր կարեւոր մասնակցությունն ունենալ սպասվող հոբելյանական միջոցառումներին: Այսպես, ամռանը կայանալիք արդեն ավանդական դարձած «Աշխարհը եւ մենք» սիմֆոնիկ երաժշտության թվով երկրորդ փառատոնը եւս ամբողջությամբ նվիրված է լինելու այս հիշարժան տարեդարձին: Ընդ որում, եթե նախորդ տարվա համերգային ծրագրերում համաշխարհային հետ տեղ էր հատկացված նաեւ հայ տարբեր կոմպոզիտորների ստեղծագործություններին, ապա այս տարվա ծրագրերում հայկական երաժշտությունից հնչելու են միմիայն Ա. Խաչատրյանի գործերը: Կատարվելու են նրա բոլոր սիմֆոնիկ երկերը՝ սիմֆոնիաներ, բալետային սյուիտներ, կոնցերտներ (դաշնամուրի, ջութակի եւ թավջութակի), կինոյի եւ թատերական ներկայացումների համար գրված երաժշտություն եւ այլն: Նախատեսվում է, բացի շաբաթը 3 անգամ կայանալիք սիմֆոնիկ համերգներից, կազմակերպել նաեւ կամերային ժանրի համերգներ՝ դրանց հրավիրելով երաժշտական այլ խմբեր եւ կատարողների:

Այս ամենը, սակայն, առաջիկայում: Իսկ մինչ այդ, վաղը՝ փետրվարի 7-ին, տեղի կունենա ընթացիկ տարվա անդրանիկ համերգը: Հայ բարեգործական ընդհանուր միության հովանավորության շնորհիվ նվագախմբին դեռեւս հաջողվում է ընդհանուր կոչվող նորօրյա պայմաններում պահպանել տոմսերի նախկին գները: Վճարելով խորհրդանշական մի գումար՝ առավելագույնը 3 ռուբլի, կարելի է բոլոր կիրակի օրերը հաճախել «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահ եւ ջերմանալ՝ բառիս թե՛ ուղղակի, թե՛ անուղղակի իմաստներով:

ԼԵՎՈՆ ԼԱԾԻԿՅԱՆ

ԱԶԳ - ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ՈՒԵՖԱ-Ի ՆԱԽԱԳԱՀ ՅՈՀԱՆՍԵՆԻ ՀԵՏ

ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Նիկոլայ Ղազարյանը, ինչպես հայտնի է, Ռուսաստանի ֆուտբոլային ֆեդերացիայի նախագահ Վյաչեսլավ Կոլոսկովի հրավերով Մոսկվայում տեղի ունեցած ԱՊՀ երկրների չեմպիոնների գավաթի 1-ին խաղարկության պատվավոր հյուրերի թվում էր, որտեղ մասնավորապես տեղի ունեցավ ֆուտբոլի եվրոպական ֆեդերացիային (ՈՒԵՖԱ) վերջերս անդամագրված երկրների ֆուտբոլի ֆեդերացիաների նախագահների պաշտոնական հանդիպումը ՈՒԵՖԱ-ի նախագահ Յոհանսենի եւ պատասխանատու քարտուղար Այգների հետ:

Նիկոլայ Ղազարյանի հետ ստորեւ մեր ուսաղրությանը ներկայացվող հարցազրույցը հիմնականում այդ մասին է:

- Ի՞նչ նպատակ էր հետապնդում հանդիպումը:

- Յոհանսենն ու Այգներն օգտվելով առիթից, ուզում էին անձամբ ծանոթանալ ՈՒԵՖԱ-ի վերջերս անդամագրված ֆեդերացիաների նախագահների հետ: Բնականաբար խաչաձեւ բազմաքնույթ հարցեր եղան: Անկախություն ձեռք բերած երկրների ֆեդերացիաներն առանց բացառության նյութական ու ֆինանսական անմխիթար վիճակում են եւ նախատեսված ծրագրերն իրագործելիս անհաղթահարելի արգելքների են հանդիպում: Յոհանսենը հայտարարեց, որ հատուկ նախագիծ է պատրաստվում ՈՒԵՖԱ-ին անդամագրված նոր ֆեդերացիաներին օգնելու թե ֆինանսապես եւ թե մարզական հանդերձանքով: ՈՒԵՖԱ-ի նախագահն ու պատասխանատու քարտուղարը յուրաքանչյուր ֆեդերացիայի նախագահի հետ նաեւ առանձին հանդիպումներ ունեցան:

- Ի՞նչ խոսակցություն գնաց մասնավորապես ձեր միջեւ:

- Նրանց հետաքրքրում էր մեր մասին ամեն ինչ. Հայաստանի քաղաքական իրավիճակը, ֆեդերացիայի գործունեությունը, մարզադաշտերը, հաղորդակցության միջոցները, առաջնությունների մրցակարգը, թիմերի մարզադրոցները, հանդերձանքը եւ այլն:

Յոհանսենը խորհուրդ տվեց մինչ թիմեր բույլատրել բարձրագույն խմբի առաջնություններին, ոչ ավելի, քան 16 թիմ: Նա խոստացավ, որ մայիսին ՈՒԵՖԱ-ի ներկայացուցիչներ կուղարկի Հայաստան տեղում ծանոթանալու վիճակին: Մենք սպասում ենք, որ հենց այդ ժամանակ էլ ՈՒԵՖԱ-ն որեւէ օգնություն ցույց տա մեզ, հատկապես հավաքականի նորմալ գործունեությունն ապահովելու համար:

Խոսակցություն գնաց նաեւ եվրոպական ակումբային մրցաշարերի մասին: Յոհանսենը հայտնեց, որ հավանաբար մեկական կամ երկուական տեղ կհատկացվեն ՈՒԵՖԱ-ին նոր անդամագրված երկրներին: Մեկի դեպքում չեմպիոնների գավաթի խաղարկությանը, իսկ երկուսի դեպքում նաեւ գավաթակիրների գավաթին մասնակցելու համար: ՈՒԵՖԱ-ի խաղարկությունում առայժմ նոր համալրում չի լինի:

- Ուրեմն ստացվում է, որ բոլոր տարբերակներում մեր երկու չեմպիոնները՝ «Շիրակ»-ն ու ՀՄԸՄ-ն այնուամենայնիվ լրացուցիչ խաղ պետք է անցկացնեն միմյանց միջեւ:

- Այո, դա պետք է կայանա մայիսին, քանի որ եվրոպական մրցաշարերին մասնակցելու հայտերի վերջին ժամկետը հունիսի 5-ն է:

- Իսկ ԱՊՀ երկրների չեմպիոնների գավաթի անդրանիկ խաղարկությունն ի՞նչ տպավորություն թողեց:

- Նախ այն, որ մրցաշարը շատ լավ էր կազմակերպված: Այն բոլորին էլ դուր եկավ եւ ուզում են ավանդական դարձնել: Նույնիսկ ցանկություն հայտնվեց չեմպիոնների մասնակցությամբ նաեւ մինի-ֆուտբոլի մրցաշար կազմակերպել: Ինչ վերաբերում է մասնակիցներին, ապա անկասկած առանձնանում էր Մոսկվայի «Սպարտակ»-ը: Ինձ հատկապես իր խաղով զարմացրեց մեր չեմպիոնը՝ ՀՄԸՄ-ն: Բոլոր մասնագետներն էլ բարձր գնահատական տվեցին ՀՄԸՄ-ի խաղին, նրան համարելով հեռանկարային թիմ: ՀՄԸՄ-ն կարող էր նույնիսկ կիսաեզրափակիչի ուղեգիր ձեռք բերել:

Մեր թիմը հավասար պայքարում զիջեց «Բելառուս»-ին: Ափսոս, որ անհրաժեշտ պայմաններ չունենք, եւ ՀՄԸՄ-ն փառատոնին սովոր չէր ծածկի տակ խաղալ: Մյուս պետությունների, մասնավորապես Միջին Ասիայի հանրապետությունների, Մոլդովայի եւ Ադրբեջանի թիմերն իրենց կարգով գործ էին:

- Խոսակցություններ են գնում Ստեփանակերտի «Եռազանգ» թիմի Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնությանը մասնակցելու մասին:

- «Եռազանգ»-ը պաշտոնական գրությամբ դիմել է մեզ թույլատրել մասնակցելու առաջնությանը: 1989 թ., երբ անցկացվում էր խորհրդային Հայաստանի առաջնությունը, պատասխանատվությունը վերցնելով ինձ վրա, Արցախի թիմերին թույլատրեցի մասնակցել մրցաշարին, բայց հիմա իրավիճակն այլ է: Մենք ՖԻՖԱ-ի եւ ՈՒԵՖԱ-ի անդամ ենք եւ պետք է հարգենք նրանց օրենքները: Ես ի դեպ այդ հարցով դիմել եմ Յոհանսենին, նա ասել է, քանի որ «Եռազանգ»-ն անկախ հանրապետություն է ներկայացնում, ուստի հարցը պետք է որոշի ՖԻՖԱ-ն: Իսկ դրա համար նախ պաշտոնապես պետք է դիմել ՖԻՖԱ-ին: Ճիշտ է, գործնականում դեպք կա, երբ մի երկրի թիմը մասնակցում է մի այլ երկրի առաջնությանը, օրինակ, «Մոնակո»-ն հանդես է գալիս Ֆրանսիայի առաջնությունում, սակայն չպետք է մոռանալ, որ Մոնակոյի ֆուտբոլի ֆեդերացիան ՖԻՖԱ-ի եւ ՈՒԵՖԱ-ի անդամ է: ■

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

Հուլիքը հաղթում է «տղամարդավարի»

Բուդապեշտում անցկացվող Ք. Սպասկի-Հ. Պոլգար մրցամարտում հաշիվը հավասարվեց (1,5:1,5): 2-րդ պարտիայում կրած ծանր պարտությունից հետո աշխարհի նախկին չեմպիոնը հաջորդում կարողացավ ռեւանշ վերցնել:

Շախմատասերներին խորհուրդ ենք տալիս տեսնել, թե ինչպիսի ոճով է Պոլգարը հաղթում Սպասկուն:

Հ. Պոլգար–Բ. Սպասկի

2-րդ պարտիա

Իսպանական պարտիա

1. e4 e5 2. ձf3 ձc6 3. փb5 a6 4. փa4 ձf6 5. 0-0 փe7 6. նe1 b5 7. փb3 0-0 8. c3 d6 9. h3 ձb8 10. d4 ձbd7 11. ձbd2 փb7 12. փc2 նe8 13. ձf1 փf8 14. ձg3 g6 15. b3 փg7 16. d5 փf8 17. փg5 h6 18. փe3 c6 19. c4 a5 20. թd2 աh7 21. ձh2 b4 22. ձg4 ձ:g4 23. hg թh4 24. g5 c5 25. ձf1 f6 26. g3 թh3 27. f3 fg 28. նe2 ձf6 29. a4 թ:f3 30. ձh2 թh3 31. նf1 ձ:g4 32. նf7+ փg7 33. ձ:g4 թ:g4+ 34. նg2 թh3 35. ն:b7 նf8 36. փ:g5 hg 37. թ:g5 թh6 38. թ:h6 ա:h6 39. նh2+ աg5 40. ն:g7, սեւերը հանձնվեցին:

Պարտիան դիտարկելիս այն տպավորությունը կարելի է ստանալ, որ սպիտակներով խաղում է երիտասարդ Տալը, կամ կոմբինացիոն խաղի սիրահար որեւէ տղամարդ շախմատիստ, այլ ոչ 17-ամյա դեռահասի աղջիկ: Զոհաբերելով մեկը մյուսի ետեւից երեք զինվոր, իսկ ապա փիղը, Հուդիթ Պոլգարը շատ տպավորիչ հաղթանակ տարավ աշխարհի նախկին չեմպիոնի նկատմամբ: ■

Տղամարդկանց հետ խաղում է ո՛չ միայն Պոլգարը

Ինչպես «Ազգ»-ը արդեն հաղորդել է, Կաստրիկեում ավարտված շախմատի խոշոր միջազգային մրցաշարում առաջին մրցանակը վաստակեց նվաճեց Հայաստանի բազմակի չեմպիոն Սոոs Անաստասյանը: Հաղթողը եւ Լեհաստանում հանդես եկած մեր մյուս պատվիրակները վերադարձան Երեւան, եւ հնարավորություն ստեղծվեց փոքր-ինչ ավելի մանրամասն տեղեկանալ մրցաշարի մասին:

- Կաստրիկեում եկույթ էին ունենում 270 շախմատիստներ, այդ թվում՝ 20 գրոսմայստերներ, ասաց Անաստասյանը: Ինձ հաջողվեց շահել ութ պարտիա, երկու խաղ ավարտել ոչ-ոքի, չկրել ոչ մի պարտություն եւ 9 հնարավորից վաստակելով 8 միավոր, դառնալ մրցաշարի միանձնյա հաղթող: Շվեյցարական մրցակարգով, նման մեծ թվով մասնակիցներով եւ կարճ մրցաշարածությամբ պայքարում լարվածությունը, ինչ խոսք, շատ մեծ էր: Այնուամենայնիվ, կարողացա կես միավորով առաջ անցնել երկրորդ-չորրորդ տեղերը բաժանած գրոսմայստերներ Մալանյուկից, Կրասենկովից եւ Իվանովից: Շատ էի ցանկանում երրորդ անգամ (ինչպես պահանջում են ՖԻԴԵ-ի կանոնները) լրացնել գրոսմայստերի նորմա: Բայց վիճակահանությունը բարեհաճ չգտնվեց, եւ ես չհանդիպեցի սահմանված թվով բարձր տիտղոսակիրների հետ: Փառատոնում հանդես էին գալիս նաեւ վարպետ էդուարդ Մնացականյանը եւ նրա երկու սանուհիները՝ Լյուդմիլա Ասլանյանը եւ էլինա Խալաֆյանը, ընդ որում կանայք խաղում էին, ինչպես հիմա դա բավականին տարածված է, տղամարդկանց հետ միասին: Մնացականյանը վաստակեց 5, Ասլանյանը՝ 4, Խալաֆյանը՝ 3,5 միավոր:

Գ.Հ.

Ճշտում

Ոչ թե 300, այլ 500 տոննա վառելիք

Հայաստանի նախագահի մամուլի քարտուղար Ռուբեն Շուգարյանը «Սնարք»-ի թղթակցի հետ ունեցած հարցազրույցում, որը տպագրվել է «Ազգ» օրաթերթի հունվարի 3-ի համարում, խոսելով հայ-իրանական հարաբերությունների մասին, նշել է. «Հայաստանն Իրանով ստացավ Ռուսաստանից առաքվող դիզելային վառելանյութի առաջին 300 տոննան։ Վառելիքափոխադրական ընկերության մեջ գտնվող Հանրապետության համար Կասպից ծովը բեռնանցող եւ Իրանի տարածքով Հայաստան մտնող այդ նոր տրանսպորտային զարկերակի նշանակությունը դժվար է գնահատել»։ Երեւանում Իրանի Իսլամական Հանրապետության դեսպանատան մամուլի կցորդը վերը նշվածի կապակցությամբ հետեւյալ ճշտումն է արել, որ դա ոչ թե Ռուսաստանից առաքվող վառելանյութն էր, այլ հենց Իրանի կողմից Հայաստանին հատկացվող վառելանյութի առաջին 500 տոննա խմբաքանակը։

Նա ավելացրեց նաեւ, որ բացի դրանից, Իրանը Զանգեզուրին օգնության կարգով անվճար 500 տոննա այլուր է առաքել, որը բաշխվել է բնակչությանը։

Է. Բ.

ՀՕՍԿ «Արմենական» ուսանողական ակումբի վարչությունը տեղեկացնում է իր անդամներին, որ երկուշաբթի օրը, փետրվարի 8-ին, ժամը 17:00 ՀՕՍԿ գրասենյակում (Կորյունի 19 ա, 3-րդ հարկ) տեղի կունենա ակումբի ընդհանուր ժողովը։

Մինսկ

Բելառուսի խորհրդարանը վավերացրեց START-1-ը

Բելառուսի Գերագույն խորհուրդը հինգշաբթի օրը դռնփակ նիստում վավերացրել է START-1 պայմանագիրը եւ դրան կից արձանագրությունը, միջուկային զենքը չտարածելու 1968 թ. պայմանագիրը։ Նաեւ վավերացվել են ռազմական բնագավառի գործունեության համաձայնեցման ռուս-բելառուսական պայմանագիրը եւ Բելառուսի տարածքում ժամանակավորապես տեղաբաշխված ռազմավարական ուժերի մասին ռուս-բելառուսական համաձայնագիրը։

Նստաշրջանի աշխատանքի ընդմիջման պահին կայացած մամուլի ասուլիսում հանրապետության պաշտպանության նախարար Պավել Կոզլովսկին լրագրողներին հայտարարեց, որ իր գերատեսչությունն ամենայն վերապահութեամբ պաշտպանում է առաջին երկու փաստաթղթերը։ Արտգործնախարար Պյոտր Կրավչենկոն նշեց, որ «Բելառուսը կամովին, գիտակցաբար, խաղաղակիրք կերպով այսօր հավաստեց միջուկազերծ պետության իր կարգավիճակը»։

Կիպրոսյան

Ռուս-ինգուշական համաձայնագիր

Ռուս-ինգուշական հակամարտության կարգավորման բանակցություններում Կիսլովոդսկում հինգշաբթի օրը համաձայնագիր է ստորագրվել ապօրինի զինված կազմավորումների զինաթափման եւ կազմացրման մասին։ Նախօրեին համաձայնագիր էր ստորագրվել պատանդների ազատման եւ անհետ կորածների որոնման ակտիվացման վերաբերյալ։ Բանակցությունների 3-րդ փուլը նախատեսված է փետրվարի 16-ին Կիսլովոդսկում։

Թբիլիսի

Վրաստանում կմնան մինչեւ 1995 թ.

Ռուս-վրացական բանակցությունների 3-րդ փուլում համաձայնություն է ձեռք բերվել, որ ռուսական զորքերը Վրաստանում կմնան մինչեւ 1995 թ.։ Այդ մասին հինգշաբթի օրը Թբիլիսիում մամուլի ասուլիսում հայտնել է հանրապետության արտգործնախարար Ա. Չիքվաիձեն։

Նրա խոսքերով, կողմերը նաեւ համաձայնել են, որ Աբխազիայում ռուսական բանակի զորամասերը կենթարկվեն Անդրկովկասի ռուսական զորախմբի հրամանատարությանը։ Իր հերթին, զորախմբի հրամանատարությունը կարեւորագույն հարցերի առթիվ իր գործողությունները կհամաձայնեցնի Վրաստանի ղեկավարության հետ։

Կալիֆորնիա

Առճակատումներին մոտեցումները արդյունավետ չեն

Կալիֆորնիայի համալսարանի հայտնի քաղաքագետ Լայդեյ Կորբինի կարծիքով, ոչ մի երաշխիք չկա, որ չի կրկնվի օս-ինգուշական առճակատումը։

«ԻՖ»-ին տված հարցազրույցում նա ասել է, թե նախկին ԽՍՀՄ տարածքում ազգամիջյան առճակատումները վկայում են, որ դրանց կարգավորմանը ցույց տրվող մոտեցումները լիովին արդյունավետ չեն, իսկ ճգնժման պատճառով դրանք խրոնիկական են դառնում։

Կորբինի խոսքերով, նախկին ԽՍՀՄ պայմաններում առճակատումների դադարեցման ամերիկյան մեթոդոլոգիան արդյունավետ չի կարող լինել հոգեբանության եւ սոցիալ-տնտեսական մակարդակի հսկայական տարբերության պատճառով։

Մոսկվա

Մ. Գորբաչով. հանրաքվեի գաղափարը վտանգավոր է

Համառուսաստանյան հանրաքվեի անցկացման գաղափարը «անարգասաբեր է եւ վտանգավոր», գտնում է նախկին ԽՍՀՄ նախագահ Մ. Գորբաչովը։ «Մոսկովսկիե Նովոստի» շաբաթաթերթում նա այն կարծիքն է հայտնել, թե «բարեփոխական ուժերի համախմբման, ժողովրդավարական տարածքի ընդլայնման փոխարեն հանրաքվեն սոսկ կխորացնի պառակտումը եւ Ռուսաստանում կուժեղացնի կենտրոնախույս միտումները»։

Մ. Գորբաչովը ներկա իշխանությունների ներքին քաղաքականությունն անվանել է «բացահայտորեն ցինիկ»։ «Պետությունների անարդյունավետությունը, կառավարությունը Ռուսաստանի եւ առհասարակ աշխարհի աչխարհի պատմության մեջ հասել են աննախադեպ մակարդակի», նշում է նա։

Գորբաչովը գտնում է, որ «Ռուսաստանում նախագահի լիազորությունների հետագա ընդլայնումը հղի է բացահայտ ավտորիտար վարչակարգի ձեւավորմամբ»։ Նրա կարծիքով, «քաղաքացիական հաշտության պահպանման նպատակով» Ռուսաստանի ժողովրդական պատգամավորների համագումարը պետք է փորձի «գտնել համաձայնության մեջ համաձայնության վերահաստատման ուղիներ»։ «Երբ դրան հասնել չհաջողվի, նշում է նա, կմնա ճգնաժամի սահմանադրական լուծման միակ միջոցը՝ իշխանության երկու ճյուղերի վաղաժամկետ ընտրությունները»։

«Արամ Խաչատրյան» ֆիլհարմոնիկ սրահ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՖԻԼՀԱՐՄՈՆԻԿ ՆՎԱԳԱԽՈՒՄԲ

68-րդ համերգաշրջան, 4485-4486 հայոց թվական

Համերգաշրջանի հովանավորն է Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը

7 փետրվարի

Նվիրվում է Արամ Խաչատրյանի ծննդյան 90-ամյակին

ՍԵՐԳԵՅ ՊՐՈԿՈՖԵՎ	Դրվագներ «Ռոմեո եւ Ջուլիետ» բալետից
ԱՐԱՄ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ	Ռապսոդիա դաշնամուրի եւ նվագախմբի համար (Արտաշես Մկրտչյան)
ԴՄԻՏՐԻ ՇՈՍՏԱԿՈՎԻՉ	Սիմֆոնիա թիվ 10

Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր

ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ

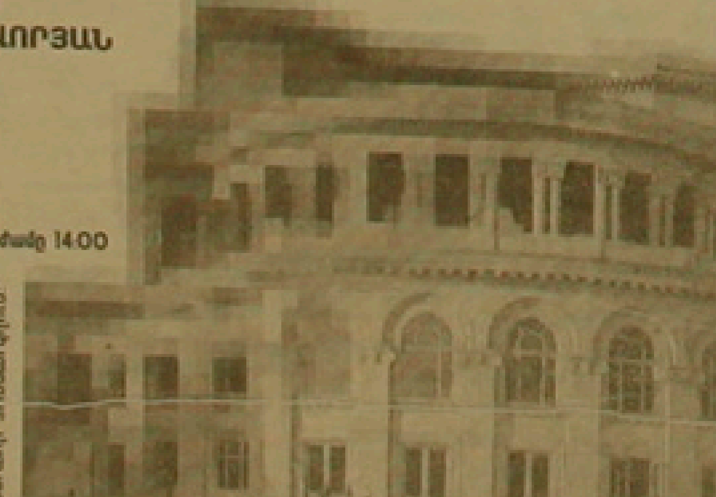

Սկիզբը ժամը 14:00

Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում

Լրատվական Հոսք

Պահանջում են ազատ արձակել աբխազ լրագրողներին

Աբխազիայի լրագրողների միությունը զանգվածային լրատվության միջոցներին խնդրել է միանալ աբխազական փոխվարչապետ Զուրաբ Լաբախուային եւ երկու աբխազ լրագրողներին ազատ արձակելու իրենց պահանջին։ Նրանք գտնվել են ռուսական այն ուղղաթիռում, որը հունվարի 18-ին ստիպողաբար վայրէջք է կատարել վրացիների հսկողության տակ գտնվող տարածքում։ Աբխազիայի լրագրողների միության կոչում նշվում է, որ ըստ եղած տեղեկությունների, լրագրողները գտնվում են Սուխումի մոտակայքում եւ ենթարկվում են «հոգեբանական ուժեղ ազդեցության ու ֆիզիկական վիրավորանքների վրացի զավթիչների կողմից»։

Ուղիղ կապ Ելիսեյան պալատի եւ ԱԳՆ-ի շենքի միջեւ

Ներկայումս Փարիզում անմիջական հաղորդակցության համակարգ է ստեղծվում Ելիսեյան պալատի եւ արտգործնախարարության շենքի միջեւ։ Դա հանրապետության նախագահին թույլ կտա անմիջականորեն ստանալ արտասահմանի դեսպանատներից հաղորդվող ծածկագրված հեռագրերը։ Քաղաքական ուժերի «համակցության» անցած տարիներին նախագահը կասկածներ ուներ, թե արտգործնախարարությունը նախքան իրեն հանձնելը տեսակավորում է հեռագրերը։

Կես տոկոսը ցնցեց Եվրոպան

Ինչպես հաղորդում է RFI կայանը, Գերմանիայի պետբանկը կես տոկոսով պակասեցրել է իր հաշվառման գումարը եւ կես տոկոսով՝ լոմբարդային տոկոսը, որը մեծ գոհունակությամբ ընդունվեց ողջ Արեւմտյան Եվրոպայում։ Այդ քայլի հետ կապված որոշ երկրներ իսկույն բարձրացրին իրենց ազգային դրամի արժեքը։ Կայանը հաղորդում է, թե Գերմանիայի պետբանկը ազդեցությունից ամբողջովին դուրս գտնվող միավոր է եւ ուստի այդ քայլը քաղաքական ճնշման հետեւանք լինել չի կարող, այլ գիտակցաբար ուղղված է արեւմտաեվրոպական դրամական համակարգը կայունացնելու գործին։

Տվյալներ սոփդի մասին Ռուսաստանում

Դաշնակցային Ռուսաստանում 1986 թ. սոփդով առաջին հիվանդի բացահայտման պահից մինչեւ 1993 թ. փետրվարը արձանագրված վիրուսակիրների ընդհանուր թիվը կազմում է 611, սոփդով հիվանդներինը՝ 92։ Մահացել է 72 մարդ։ Վիրուսակիրների եւ հիվանդների թվով առաջին տեղում է Մոսկվան (103, մարզում՝ 27)։ Նրան հաջորդում են Ռոստովն ու Ռոստովի մարզը (105) եւ Կալմիկիան (92)։ Այս մասին ՌԼԳ-ի թղթակցին հայտնեց Ռուսաստանում սոփդի կանխման եւ հակասոփդային պայքարի գիտամեթոդական կենտրոնի ղեկավար, պրոֆեսոր Վադիմ Պոկրովսկին։ Նրա խոսքերով, բժիշկները վերահսկում են ամբողջ երկրի իրադրությունը։

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863

Apple® Macintosh®
համակարգչային շարվածքը
«Ազգ» թերթի

Azg
armenian daily

Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapeloutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թերթի ձեւավորման եւ տպագրական ձեւաւորման տեխնիկական
հեղինակ ՊԱՎԵԼ ՊԱԼԼԱՐՅԱՆ

ՀՀ Նախարարների խորհրդին առընթեր «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան 23 Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 20 000. Պատվեր 1443. Ստորագրված է տպագրության 5.2.1993

digitised by A.R.A.R.@